

Hlásník

Spravodaj Mestského úradu Šaštín-Stráže

Ročník VIII.

číslo 2

jún 2007

Deň Matiek

Miesto na slnku

Na tomto svete nebudem naveky.
Medzi večnosťou pred mojím narodením
a večnosťou po mojej smrti
mám na našej malej planéte
presne stanovený čas na parkovanie.
Mám svoje parkovacie hodiny.
Nemôžem ich ručičky posunúť späť.
Nemôžem svoje hodiny ani podplatiť,
aby šli dlhšie.
Môj parkovací čas je neúprosne vymedzený.

Môj život je ako moje meno,
ktoré píšem do piesku na brehu mora:
stačí závan vetra, a všetko je odvíate.
Čo teraz? Len nebuť smutný,
snažiť sa parkovať na slnku,
a nie v osom hniezde starostí.

Urobiť deň krásnym:
nadhýňať sa svetlom, láskou,
dobrými ľuďmi a dobrými vecami.
Byť priateľský a ochotný pomáhať starým,
ktorí vedia, že ich parkovacie hodiny
čochvíľa dobehnú,
chorým, postihnutým, oklamaným
a tým mnohým nešťastným,
pre ktorých sa už nenašlo miesto na slnku.

Im a všetkým ľuďom okolo mňa
urobiť deň krajším.
Nič viac vlastne nemusím urobiť,
aby som aj ja sám bol šťastný.

Parkovať na slnku a parkovacie hodiny nechať ísť.

Roztvor sa ako svet na slnku.
Buď prostý, spontánny a šťastný ako dieťa.
Nie ako suchý sud,
z ktorého pretekajú problémy.
Vieš sa predsa aj smiať.

Deň čo deň,
stále znovu skúšaj mať rád ľudí,
ktorí sú okolo teba.
Pokús sa v tichu hojiť rany ľudí,
ktorí plačú a sú zúfalí, aj keď
svoje utrpenie ukrývajú
pod priateľskou maskou.
Daruj trochu lásky tým, ktorým chýba.

Šťastie tých ostatných je v твоjich rukách.

Na letné zamyslenie z knihy P.Bosmansa
„Nezabúdaj na radosť“ vybrala S.Suchá

Vážení spoluobčania,

dovoľte, aby som Vás takouto formou úprimne pozdravil a stručne Vás poinformoval o svojich úlohách a predstavách vo funkcii prednostu Mestského úradu v Šaštíne-Strážach. Stretol som sa s názormi: „je mladý a je neskúsený“! Prednostom sa nikto nenarodil a preto sa chcem naučiť nové veci za pomoci spolupracovníkov aj Vás občanov, ktoré mi pomôžu vykonávať svoju funkciu v prospech nášho mesta a občana. Želal by som si, aby medzi nami fungovalo vzájomné poradenstvo, informovanosť a hľadanie spôsobov ako zvýšiť kvalitu života občanov po každej stránke. Mojou úlohou okrem iných je zabezpečovanie finančných prostriedkov a zodpovednosť za realizáciu školských, sociálnych, kultúrnych a vzdelávacích zariadení. Pred nami sú otvorené dvere, možnosti ďalšieho vzdelávania, možnosť čerpania finančných prostriedkov z európskych fondov v rámci hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Ešte v roku 2007 chcem predložiť projekty čerpania finančných prostriedkov z EU fondov na rekonštrukciu ZŠ Šaštín-Stráže a organizovanie vzdelávacích, poradenských a osvetových činností, zameraných na predchádzanie a zmierňovanie nezamestnanosti a chudoby konkrétnych skupín obyvateľov nášho mesta. Príde čas, keď budeme všetci hodnotiť či sa to podarilo. Želám sebe aj Vám veľa síl a odhodlania, aby sme urobili všetko pre blaho občanov nášho mesta.

Ing. Radovan Prstek

Z histórie šaštínskeho pútnictva - dokončenie

Po vyhlásení sochy Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne za milostivú počet pútnikov čím ďalej, tým viacej narastal. O Šaštín sa začal zaujímať rád pavlínov, najmä jeho provinciál v Uhorsku, páter František Rosa.. Arcibiskup Esterházi mu písomne oznámil že milostivú sochu v Šaštíne zveruje do starostlivosti rádu pavlínov. Súčasne prikázal šaštínskemu dekanovi Jánovi Schönovi, aby sochu odovzdal do rúk pavlínov. Na Zelený štvrtok 2. apríla 1733 prišli do Šaštína prví traja pavlíni. Stavať... Stavebný pozemok daroval pavlínom Jozef Cobor s rozlohou 45 x 45 m na vybudovanie kláštora a pozemok na kostol s rozlohou, aká bude treba. Cisár Karol VI., otec Márie Terézie dal povolenie na postavenie kláštora. Pod vedením pavlína-architekta Matúša Vépyho si pátri postavili provizórne bývanie a až neskôr začali stavať chrám a kláštor.

Ostrihomský arcibiskup Imrich Esterházi na pozemku drevený kríž a požehnal ho. O deň neskôr 15. júla arcibiskup požehnal a položil základný kameň budúceho chrámu. Podľa pôvodného plánu pátra Vépyho mal mať kostol tri veže. Nad trojhrannú kaplnku sa mala postaviť iná vysoká kaplnka s kupolou spojená s chrámom. No jeho plány sa neuskutočnili v plnom rozsahu.

Šaštínsky chrám veľkosťou a charakterom vyvolával dojem, akoby jeho staviteľia už v 18. storočí predvídali, že sa raz stane bazilikou. Dĺžkou 62 m, šírkou 24,5 m (s bočnými kaplnkami) a výškou 25,2 m sa radí k veľkým barokovým sakrálnym stavbám storočia. Desať rokov (od 1736 do 1746) trvalo, kým konečne stáli múry tohto chrámu. Strecha bola dokončená roku 1748. Zároveň sa dokončovala vnútorná výzdoba chrámu. Maľovali sa steny, hlavice korintských stĺpov sa leskli pozlátkou. Vedľa chrámu sa stavala chodba pre rad umelecky vyrezávaných spovedníc. V októbri 1761 prišiel z Viedne architekt, aby sa poradil o stavbe hlavného oltára.

(pokračovanie na str. 3)

Z histórie šaštínskeho pútnictva - dokončenie

(dokončenie zo str. 2)

Prenesenie milostivej sošky na hlavný oltár novopostaveného mariánskeho chrámu.

Mária Terézia dala na svoje náklady postaviť z vybraného červeného mramoru hlavný oltár, na ktorom bude umiestnená milostivá socha.

O maliarsku výzdobu baziliky sa postaral najmä významný maliar 18. storočia, Francúz Ján Jozef Chamant. Stĺpové oltáre kaplniek navrhol architekt cisárskeho dvora z Viedne František Anton Hildebrandt. Päť oltárnych obrazov pre kaplnky namaľoval viedenský rodák Ján Lukáš Kracker. Centrom každého kostola je hlavný oltár. Jeho projekt pochádza od Františka Antona Hildebrandta. Socha je nad svätostánkom uložená akoby na striebřistých oblakoch. Socha zobrazuje Pannu Máriu ako drží mŕtve telo Pána Ježiša na kolenách. Polychrómovaná milostivá socha je 85 cm vysoká a 91 cm široká.

V chráme nemohla chýbať kazateľnica ani organ. Obe boli zhotovené v rokokovom štýle a patria k najkrajším umeleckým dielam tohto druhu na Slovensku.

Veže však boli postavené len do výšky strechy, pre nedostatok financií a neskôr pre zrušenie rehole pavlínov cisárom Jozefom II. v roku 1786. Kláštor bol dohotovený v roku 1776. 11. augusta 1764 - na dvojsté výročie sošky Sedembolestnej Panny Márie a jej úcty - bola prenesená milostivá soška do novopostaveného chrámu. Slávnosť viedol sám ostrihomský arcibiskup František Barkóczy On položil milostivú sošku na pripravené miesto na novom hlavnom oltári a konsekroval chrám za prítomnosti veľkého počtu kňazov a veriaceho ľudu. Nástupca Márie Terézie, jej syn Jozef II. v roku 1786 zrušil reholu Paulínok. Chrám prešiel do správy šaštínskeho farára-dekana so štyrmi kaplánmi. Faru presťahovali do časti kláštora. Zbytok kláštora prešiel do cisárskeho majetku.

V roku 1864 sa konala oslava tristoročného výročia uctievania sochy. Pred tým dekan Štefan Hrebíček sa podujal dostať veže do terajšej výšky. Stavbu previedol hodonínsky staviteľ Jozef Bárta. Kríže na veže slávnostne vytiahli 26. júna 1864. 8. septembra sa konala veľká slávnosť korunovania sochy zlatými korunami. Celý chrám bol zrenovovaný.

Ďalšia renovácia bola až v roku 1902, keď dekan Jozef Mária Škarda pri príležitosti príchodu cisára do Šaštína dal obnoviť chrám. Počas 1. svetovej vojny zobrali z veží zvony, okrem najmenšieho.

8. septembra 1924 prichádzajú do Šaštína znovu rehoľníci - saleziáni. V kláštore zriadili Výchovný ústav pre svoj dorast. 31. októbra 1926 bola vysviacka 4 veľkých zvonov a v roku 1928 veľkého národného zvona, ktorý váži 4745 kg. V rokoch 1941-43 bola prevedená oprava svätyne a celej budovy. 14. apríla 1950 boli násilne vyhnaní Saleziáni zo

Šaštína a správa prešla do rúk svetských kňazov. Na jeseň firma z Krnova postavila zväčšený organ s 5500 píšťalami, 120-timi registrami a 5-timi manuálmi.

V roku 1964 pri 400-ročnom výročí uctievania sochy pápež Pavol VI. Povýšil svätyňu Sedembolestnej dekrétom z 23. novembra za BAZILIKU MINOR.

Až v roku 1990 prichádzajú znovu do Šaštína otcovia saleziáni a starajú sa o baziliku, kláštor až dodnes. Významným rokom bol r. 1995, keď 1. júla navštívil Sedembolestnú pápež Ján Pavol II. Celebroval svätú omšu pred takmer pol miliónom pútnikov na veľkej lúke za bývalou Trikotou.

Toto je len veľmi stručný opis vzniku a stavby pútnického chrámu Sedembolestnej, na ktorý by sme všetci občania nášho mesta mali byť právom hrdí. Každý, bez rozdielu vierovyznania by mal vedieť aspoň základy a jeho vzniku, príčinách prečo je chrám Sedembolestnej patrónky Slovenska práve v Šaštíne. Práve v tomto roku, kedy uplynulo 80 rokov od vtedy, čo pápež Pius XI. 22. apríla 1927 svojim dekrétom Celebre apud Slovaccham gentem dovolil Slovákom uctievať si Sedembolestnú Pannu Máriu ako PATRÓNKU SLOVENSKA.

Podľa knihy don Ernesta Macáka Naša Sedembolestná Matka - Dejiny Šaštína (ktorú si môžete kúpiť v predajni DOMINIK pri bazilike, alebo požičať v Mestskej knižnici) a ďalších dokumentov spracoval Jozef Fríbort.

Z tej duše pozdravujem vás!

*Svet nazdá sa, že k žitia blahu
Je treba zbytok všetkých vecí,
Skvost, prepych, nádhera a hoj,
Dážd' zlata, požehnaní príval -*

Tieto verše a vôbec celá Hviezdoslavova tvorba mnou prenikla na rekreácii v Liptovskom Jáne, ktorú zorganizovala Jednota dôchodcov zo Senice, pod vedením jej predsedníčky pani Hradskej. Prežili sme nádherný týždeň v lone prírody, v milej spoločnosti dôchodcov z celého okresu. Z nášho

mesta sme boli štyri. Spájali nás spoloční známi, spoločné spomienky na toho alebo onoho, ten poznal moju maminku, ten zas robil s mojím otcom, táto bola moja spolužiačka na SVŠ-ke. Tak sme boli ako jedna veľká rodina.

Našou vrchnou veliteľkou, vedúcou osobnosťou, ako som už spomínala, bola pani Hradská. Svojej úlohy sa zhostila na výbornú, pretože čo by stálo za to vidieť, to sme videli a o všetkom nám porozprávala.

Už cesta hore Považím bola zaujímavá. Obdivovali sme hrady, lemujúce cestu autobusom. Podbranč, Trenčiansky hrad, Považský, Beckov, Strečno. Zastavili sme sa v Sv. Kríži, kde sme boli v kostole, ktorý bol prenesený zo zaplavenej obce Palúdze. Do chaty SOU Senica v Liptovskom Jáne sme pricestovali neskoro popoludní. Chata už čo-to zažila, ale zamestnanci nás veľmi milo privítali a veľmi sme boli prekvapení, keď sme stretli učňov i z nášho mesta, ktorí sa o nás po celý týždeň vzorne starali. Po prechádzke a zoznámení sa s okolím, po dobrej večeri bol zoznamovací večierok plný humoru, veselých pesničiek a vtipov. Nemávam dobrý spánok. No v tichej velebe lesa, či to bolo vzduchom a tým tichom som spala ako batola.

(pokračovanie na str. 4)

Z tej duše pozdravujem vás!

(dokončenie zo str. 3)

Týždeň v Liptovskom Jáne ubiehal ako voda. Niektorí navštívili Poľsko, ostatní sme boli na kúpalisku v termálnych vodách v Bešeňovej. Navštívili sme Skanzen liptovskej dediny v Pribyline. Obdivovali sme múzeum liptovskej dediny, kde zo zaplavených obcí pri výstavbe Liptovskej Mary boli prevezené domy, krčma, škola, kostol i hospodárske budovy. Bolo vidieť rozdiel medzi domom bohatšieho občana, richtára, remeselníka, sedliaka a toho najubohejšieho želiara. Na konci Skanzenu boli stánky s upomienkovými predmetmi, pripomínajúce tento región. Niektorí si pokúpili košíky, takmer všetci odchádzali s oštiepkami, parenicou, či korbáčikmi.

Jeden deň sme urobili výlet do Vysokých Tatier. Navštívili sme Štrbské Pleso, Tatranskú Polianku, Starý Smokovec. Srdce nám krvácalo pri pohľade na zničené Tatry. Znovu mi prišli na um verše z Hviezdoslava: „Ba pustne, mizne, hynie napospol všetko. Nebadať navôkol nikde - žeby obrat...“ Nie! Krásu Vysokých Tatier odniesla jedna strašná víchrica. Zmenil sa celý ich obraz. S ťažobou v duši sme odchádzali. V ten deň nás čakala ešte jedna smutná návšteva. Boli sme na cintoríne nemeckých vojakov vo Važci-Hunkovciach. Je to jeden z cintorínov, ktorý je vybudovaný zo zbierok vdov a pozostalých nemeckých vojakov v spolupráci s Ministerstvom obrany. Je tu pochovaných vyše 300 vojakov. Pomníky pripomínajú ich mená, dátum narodenia a úmrtia. Kde nebolo možné zistiť totožnosť, je napísané - neznámy vojak. Takého cintoríny sú na Slovensku tri. V Zborove na východnom Slovensku, Važci a v Bratislave. Vojaci z našej obce, ktorí boli pochovaní za Zväčkou a o ktorých hrob sa starala nebohá Matylda Graulíková, neskôr Fero Bulka a ja, sú umiestnení na cintoríne v Bratislave. Takisto i rakúsky vojak Leidi, ktorý ležal na konci strážskeho cintorína. Keď sme stáli pred mohylou, šepkali sme modlitbu za mŕtvych, mnohým nám tiekli slzy nad nezmyselnosťou vojny a mne znovu zneli v ušiach verše Hviezdoslava:

*A keď sa toto peklo vyvzteká,
či ozaj nastúpi zmier, pokoj z neba?
Nenávisť ovláde-li sama seba
a pravda sadne za stôl odveká?*

Okrem výletov do okolia sme každú chvíľu využili na kúpanie. Chodili sme sa kúpať do bazéna hotela Avena, ktorý často propagujú v novinách. Môžeme potvrdiť, že pobyt v Avene je naozaj výborný. Ak ostal čas, rada som sa ponárala do skruže, v ktorej vyvierala termálna voda. Do tejto studne sa chodia máčať Jáňania, ale zvykli si už aj turisti. Niekedy bol problém sa do skruže dostať.

Rekreácia sa vydarila po každej stránke. Veľmi neradi sme opúšťali tento nádherný kraj, týchto krásnych ľudí s krásnou, mäkkou slovenčinou. Na spiatocnej ceste sme mali ešte jedno zastavenie. V Zemianskej Olči sme navštívili vzácný, jedinečný empírový kostol, v ktorom pôsobili vzácní kňazi, ako napríklad brat Ludovíta Štúra, Ludovít Rizner. V tamojšom múzeu sme videli okrem iného lásku Ludovíta Štúra Adelu Ostrolúcku, dobové oblečenia a iné.

Nuž, odpustite mi ľudia, ak toto moje putovanie zasa zakončím Hviezdoslavom :

*„Len okamih tam pobudnutia,
už mŕtvie bôl,
už slabnú putá,
zrak čistí sa, tlak voľneje,
i oživujú nádeje...“*

Elena Ovečková

Ešte o tehelni...

Pred Veľkou nocou ma navštívil pán Marián Čurný zo SAV v Nitre, ohľadom tehelne, o ktorej som písala v minulých číslach Hlásnika. Zašli sme spolu na miesta k peciam. Pán Čurný urobil fotografie z pecí a tehál. Za pár dní som dostala list, ktorý prikladám.

E.O.

Dobrý deň, pani Ovečková.

Priložene Vám zasielam spoločný obrázok pri tehliarskej peci v Strážach, rovnako ako aj fotografiu tehly nájdenej pri peci. Je opatrená značkou IK, čo by podľa Vašich informácií malo označovať meno posledného strážiarskeho tehliara Imricha Kováča.

Touto cestou by som sa Vám chcel ešte raz poďakovať za Vaše ochotné sprevádzanie a výklad. Všetky zhromaždené poznatky mienim použiť v štúdiu o tehliarskej produkcii na Záhorí, ktorá bude publikovaná až bude hotová čiastočne, v časopise Záhorie a potom v katalógu z bratislavskej výstavy o dejinách tehliarstva Laterarius. Širšie vyhodnotenie bude zakončované v rámci mojej doktorandskej práce Tehla ako stavebný materiál stredovekej a novovekej architektúry na Slovensku, na ktorej pracujem v Archeologickom ústave SAV v Nitre.

Tehliarska pec zo Stráží, podľa toho, čo som mal možnosť vidieť, prináleží zrejme k takzvanému poľnému typu, akých pozostatky je na Slovensku už problém zaznamenať. Ak by bola ešte príhodná príležitosť, rád by som niekedy opäť prišiel a obzrel a dôkladne fotograficky zdokumentoval pec, po jej aspoň základnom očistení od stromov, a rovnako aj dohľadal tú druhú pec, o ktorej ste hovorili a hliník, odkiaľ sa ťažila hlina na výrobu tehliel. Zaujímavé sú tehly nájdenej pri peci, pre ďalšie štúdium tehliarskej produkcie by bolo prínosom zistiť všetky značky, ktoré sa vyskytujú a identifikovať, čo znamenajú.

Do budúca Vám prajem všetko dobré, ak by ste sa dostali k nejakým informáciám o tehliarstve v Šaštíne-Strážach a na okolí, dajte mi, prosím, vedieť.

Zasielam Váš pozdrav aj Dr. Rudolfovi Kujovskému k nám na Archeologický ústav.

V Nitre, 16. apríla 2007

S pozdravom Mgr. Marián Čurný

Tancuj, tancuj, vykrúcaj...

Chýr o úspechoch tanečnej skupiny SCREAM sa šíri po celom Slovensku. Pri náhodnom rozhovore som sa dozvedela, že členkou tejto skupiny je i dievča z nášho mesta **Simona Halásová**, žiačka 6C triedy ZŠ v Šaštíne-Strážach. Keďže zlatá medaila z Majstrovstiev sveta bola ešte celkom čerstvá, dovolila som si navštíviť Simonku, poblahoželať jej k úspechom a poprosiť ju o rozhovor.

Ako si sa dostala do krúžku a kto ti pomohol?

Keď som bola prváčka, kamarátka zo Šajdíkových Humenec navštevovala Základnú umeleckú školu v Senici. Ja som vždy bola neposedné dieťa, „všetci čerti so mnou šili“. Môj talent na tanec si všimol môj tatko, videl že energie mám na rozdávanie a tak sme spolu zašli do Senice prihlásiť ma do ZUŠ. Tak som začala tancovať v skupine. Zo začiatku sme mávali len vianočné a koncoročné koncerty. Od začiatku nás viedla pani učiteľka Lukačovičová. Tancovanie ma veľmi bavilo a keď vyberali tých najlepších zo SCREAMu, na moju veľkú radosť vybrali aj mňa.

Bolo to ťažšie?

Áno, to už bolo oveľa náročnejšie ako na čas, tak i na fyzickú kondíciu. Trénerkou je nám Anna Antálková. Je nám ako mama. Milá, dobrosrdečná, ale pred súťažou vie byť tvrdšia a prísnejšia. My sa jej snažíme odvdáčiť disciplinovanosťou a dobrým výkonom na súťažiach.

Aké úspechy ste dosiahli?

Hneď prvý rok na Majstrovstvách Slovenska v Prešove sme sa umiestnili na 1. mieste. Na Majstrovstvách Európy v Liptovskom Hrádku sme boli na druhom mieste. V roku 2003 na Majstrov. Sveta v Martine sme boli na 8. mieste. No a tak to išlo rok za rokom. Doteraz sme získali 12 medailí. *Spýtala som sa Simonky, ako zvláda popri tejto činnosti povinnosti v škole?*

Tanec je moja radosť a vášeň. Preto mi nerobí väčšie problémy ani učenie v škole. Ja si myslím, že keď človek veľa chce, veľa dokáže. Doteraz sa mi podarilo skĺbiť jedno i druhé. Priznám sa, že v poslednej dobe, keďže veľa trénujem, mi to dá zabrať. Stane sa, že prídem neskoro z tréningu, preto sa musím učiť do neskorých večerných hodín.

Ako sa stavajú k Tvojej záľube rodičia?

Moji rodičia majú z toho radosť a všemožne ma v tom podporujú. Tu chcem pripomenúť môjho drahého starečka, ktorý keď prišiel do dôchodku vozil ma do Senice, očakával ma aj dve-tri hodiny, staral sa o mňa. Nikdy nepovedal, že nemá čas alebo, že sa mu nechce. Nikdy na neho nezabudnem. Je mi veľmi, veľmi ľúto, že nás tak skoro opustil. Teraz ma tam vozí otec alebo maminka, späť chodím autobusom. Veľkú radosť z mojich úspechov má i babinka, ktorá nevynechá ani jeden koncert.

Nuž, všelijako trávia naše deti svoje voľné chvíle. Ako povedia východniari „I tak še da, i tak še da“. Isté je, že ak sa v dieťati podchytí talent a venuje sa mu čas, výsledky sú dostatočnou odmenou. Na záver som sa Simonke poďakovala za čas, ktorý mi venovala, zaželala som jej veľa úspechov v škole - v jednej i druhej.

Elena Ovečková

Aktívni seniori...

Mnohokrát v jari svojho žitia

Písal si báseň o jeseni.

A dnes tá jeseň tebe vošla

Jak plný záprah do dvora.

M.Rúfus

Veru, ani sa človek nenazdal a už prežíva jeseň života. Pokiaľ je človek v aktívnom veku, desí sa toho, myslí si že odchodom na dôchodok končia všetky krásy a zaujímavosti života. Som na dôchodku už tretí rok a verte mi, vážení čitatelia, že jeseň života má tiež svoje krásy. Hlavne, ak sa človek nezavrie v svojej domácnosti a neumára sa za nenávratnou mladosťou. Ak ešte Pán Boh dá trocha toho zdravia, nepoznám nič lepšie, ako tento podjesenný vek.

V našom meste pracujú dve organizácie, kde sa seniori stretávajú, naplňajú svoj voľný čas aktivitami. Je to Jednota dôchodcov a Zdravotne postihnutí. Obidve organizácie vyvíjajú bohatú činnosť. Popri Jednote dôchodcov pracuje spevácky krúžok „Spievajúci seniori“, ktorým tento rok vyšlo prvé cédéčko. Svojimi pesničkami obohacujú rôzne stretnutia, schôdze pri rôznych sviatkoch (MDŽ, Deň matiek, Mikuláš, Vianoce), potešia svojím vystúpením obyvateľov v Domove dôchodcov. Na harmonike ich sprevádza pani Zuzka. Nie len iným robia radosť, ale predovšetkým sami sebe vyplňajú svoj čas v kolektíve, kde sú si podobní vekom, skúsenosťami i talentom. Jednota dôchodcov poriada rôzne kultúrne a športové aktivity. Sú to rôzne zájazdy, či už do divadla, na výstavy, do termálnych kúpalísk (Veľký Meder, Podhájska), o ktoré je veľký záujem. Okrem toho organizujú rôzne cyklistické túry, posedenia pri táboračku a mnohé iné. Svojou aktivitou nezaostáva ani ZŤP. Pri príležitosti Dňa matiek sa konalo v reštaurácii „Jednička“ posedenie, ktoré malo veľmi dobrú atmosféru. *(pokračovanie na str. 6)*

Erby a zástavy v našom meste

Zástava manufaktúry z roku 1825.

V stredoveku na počiatku 12. storočia obrnení bojovníci, rytieri používali pre svoju obranu štíty, na ktoré si dali namaľovať znaky – erby. V 14. storočí to preberali už aj obce a mestá. Pre erb Šaštína by mala poslúžiť ako predloha pečať mestečka z roku 1817, na ktorej je kríž so 4 hviezdami a s dvomi ratolesťami s latinským nápisom REGIOPRIV:OPP:SASSIN. Pečať bola vypracovaná už pred 190 rokmi. Po výtvarnej stránke je to dokonalá predloha, čo sa nedá povedať o dnešnom erbe. Ten

nemá zhotovený po grafickej stránke kríž. Miesto šesťhrotových hviezdčiek sú tam teraz osemhrotové v žltom prevedení a podobajú sa na nepodarené slnečnice. Chýbajú tam aj ratolesť, ktoré by mali byť tmavozelené v bledozelenom poli. Ešte v horšom prevedení je druhá polovica erbu, symbol Stráží. Je to rímskokatolícky kostol svätej Alžbety, nad ktorým je davidová hviezda. Sú to dva trojuholníky navzájom prepojené. Je to židovský symbol. Kostol je nakreslený

Aktívni seniori...

(dokončenie zo str. 5)

Kultúrnym programom pripiseli vnučky pani Macháčkovej, dvojčičky, harmonikár Rasto Kalenský a ja. Rasto navodil veselú „nôtu“. Jeho vystúpenie bolo ako vždy milé, sršala z neho pohoda, pesničky sypal „ako z rukáva“ a nezaostával ani dobrými vtípmi. Zostal mi na pamäti len jeden. Ako sa povie „vlk“ na jedenásť písmen. Chvilčkami sa mi zdalo, že z mŕtvych vstal pán Hrica v mladých rokoch (Pán Boh mu daj večné odpočinutie!). Srdečné poďakovanie za väčšinu práce patrí pánovi Nemcovi, pani Kuníkovej, Macháčkovej a Hladíkovej. Už teraz sa tešíme na zájazd na Krásnu Hôrku, Betliar a okolie. Nuž, milí čitatelia, trochu som sa rozpisala. Preto i vy, ktorým ešte do dôchodku chýba nejaký ten „pátek“, nebojte sa, že vám bude dlhý čas. Obidve organizácie radi prijímajú nových členov.

Elena Ovečková

touto najjednoduchšou formou. Sú na ňom farebne neprijateľné malé čierne okná. Kostol má neprirodzenú žltú farbu strechy namiesto fasády. Na streche kostola je miesto hromozvodu kríž. Celkove je mestský znak, erb úplne nevyhovujúci. Až po grafickom umeleckom spracovaní, by mohol dôstojne reprezentovať naše mesto, ako to dovedli naši prapredkovia.

Prvá zástava nášho mesta pochádza z roku 1825. Je to zástava manufaktúry s nápisom TEXTORES FABRICAE SASSINIENSIS A 1825. Zástava je v pokročilom rozkladnom stave po 182 rokoch. Na obraze sú patróni fabriky, dobrodinci ako odievajú chudobného.

Zdokonalený erb by sa mal používať stále len v jednej farbe, aby nedochádzalo k rôznym deformáciám ako napríklad v Hlásnikoch v roku 2005 je erb v modrom prevedení namiesto v zelenom. V poslednom čísle Hlásnika z roku 2006 je zase svojvoľne vynechaný erb mesta a tiež doteraz používané logo Hlásnika je pozmenené a nanovo vytvorené počítačovou technikou bez tieňovania a bez toho, aby na to bolo vyhlásená súťaž, ako to bolo v roku 2001 v Hlásniku číslo 4, kde boli dva návrhy, z ktorých zvíťazil terajší, ktorý bol používaný až doteraz. Ďalej v logu je vynechaný symbol nášho pútnického mesta dvojvežie. Doterajšie logo s dvojvežím sa používalo bez zmeny od vyjdenia prvého čísla Hlásnika v roku 2002.

Pečať mesta Šaštín-Stráže by bolo dobré používať aj s erbom mesta, okrem štátneho znaku. Zástavy uverejnené v poslednom čísle Hlásnika sú vkusné a mali by sa aj používať.

Rafael Menšík

Ďakujeme

Nie každý občan je ľahostajný k svojmu okoliu. Keď som po čase išla na cintorín, všimla som si, že chodník smerom k cintorínu je pekne vysadený „ibiškami“. Dozvedela som sa, že ich vysadila pani Cecília Bakičová, ktorá ich chodí pravidelne zalievať. Ďakujem Vám v mene svojom i v mene našich spoluobčanov. Patrí Vám za to obdiv a vďaka.

J. L.

Televízor - mať či nemať?

Po vyjdení posledného čísla Hlásnika mi viacero ľudí položilo otázky ohľadom článku o televízoroch. Dala som niektorým z nich možnosť, aby vyjadrili svoj názor k tejto problematike. Tu sú otázky, na ktoré odpovedali :

1. *Myslíte si, že v 21. storočí by nemali mať ľudia doma televízory?*

2. *Rozbíja podľa vás televízor manželstvá? (Tým, že ho manželka sledujú a potom spolu nekomunikujú?)*

3. *Aké programy sledujete v televízii?*

A tu sú odpovede :

Pani Terézia (65r.) 1. Myslím si, že v 21.stor. by mali mať ľudia televízory, ale by si makli vyberať z ponuky programov.

2. Nemyslím si, že televízor rozbíja manželstvá, ak sa nejedná o „televíznych maniakov“, ktorí pre sledovanie televízie nemajú čas na rozhovory s manželom a s deťmi.

3. V televízii sledujem : filmy a života a práci slovenských misionárov vo svete, rozhovory so zaujímavými ľuďmi, cestopisné filmy, relácie o bývaní.

Pán Michal (56r.) 1. V 21. stor. by mali mať všetci ľudia zabudované televízory v mobilných telefónoch.

2. Nerozbíja. Z hľadiska komunikácie možno u partnerov nad 62 rokov. U ľudí v tomto veku sú však manželstvá takmer nerozbitné.

3. Kriminálky, Segalovky, filmy s bojovým umením ap.

Pán Miroslav (56r.) 1. To si nemyslím. Mali by mať a aspoň 2.

2. Nerozbíja. Veď sexovať sa dá aj pri televízore.

3. Sledujem erotické programy, Rady vtáka Loskotáka, Susedov, Vilomeniny, Zámenu manželiek, Srdcové záležitosti.

Pani Monika (51r.) 1. Nemyslím si to. Televízor je veľmi dôležitý pre súčasného človeka - naberá informácie, vzdeláva sa. Človek by nemal tráviť pri televízore celý deň. Mal by si vyberať len tie programy, ktoré sú pre neho zaujímavé a náučné. Nevie pochopiť, keď niekto sedí pri televízore celý deň - čo ho tak zaujíma?

2. Televízor nerozbíja manželstvo.

3. Prírodopisné, cestopisné, dejepisné, ale i erotické programy.

Pani Tamara (48r.) 1. Prečítala som si článok pod názvom „Spor s televízorom“. Po jeho prečítaní som mala pocit, že jeho autor zaspal dobu a zabudol, že žijeme v 21. storočí. Mám pocit, že jeho článok má náboženský charakter. TV považujem za prístroj, ktorý ak pripravuje ľudí o čas a dušu, treba vypnúť. Ak poskytuje nové informácie, ktoré človek využije, treba ho nechať zapnutý. Záleží len od človeka, čo si z toho „studeného oka bez duše“ vyberie. Myslím si, že TV poskytuje veľa zaujímavých informácií z oblasti kultúry, športu, umenia, relaxu. JÚe treba len zvoliť správnu voľbu.

2. Manželstvo je založené na vzťahu dvoch ľudí, na vzájomnej dôvere, tolerancii, pochopení a nie na TV. Veď i TV poskytuje veľa diskusných tém, pri ktorých práve manželka dokáže diskutovať a vyjadrovať svoje názory.

3. Sledujem správy, súťaže, dokumenty, históriu, romantické filmy, pri ktorých si človek oddýchne. Najdôležitejšie je správne si vybrať!

Pani Jana (38r.) 1. Žijeme v 21. stor. Chcela by som vidieť domácnosť, kde nemajú televízor!

2. Nie, nerozbíja. Komunikujeme i pri sledovaní TV. A naviac si pri nej oddýchame.

3. Rôzne: chlapi šport, všetci spolu televízne noviny, dobré kriminálky a na zahodenie nie je ani dobrá romantika.

Pani Milka (37r.) 1. Každému podľa chuti. - 2. Nie. - 3. Dokument, cestovanie, krimi.

Pani Gabriela (35r.) 1. Nemyslím, je to podľa mňa najjednoduchší spôsob získavania informácií.

2. Z časti sa tento výrok môže zakladať na pravde, nakoľko poznám niektorých maniakov, ktorí pri sledovaní TV potrebujú klud (napr. futbal, hokej ap.). Ja sama, ak sa do niečoho „zažeriem“, tak tiež pri tom nerozprávam. Ale na druhej strane je program v TV témou mnohých rozhovorov (aj medzi manželmi).

3. Väčšinou sledujem publicistiku (Paľba, Na vlastné oči, Lampáreň, Občianske Judo) - témy sa často týkajú mojej práce a krimi.

Pán Jaro (32r.) 1. Myslím si, že v 21.stor. by mali ľudia mať doma televízory. Televízia je potrebná nielen na pozerať rôznych filmov a telenoviel, súťaží a rôznych zábavných relácií, ale má aj informačný charakter v podobe správ, či už z domova alebo zo sveta. Je len na uvážení, kto koľko času venuje sledovaniu televízie, a hlavne akým programom dáva prednosť.

2. Nevie, či televízor dôvodom pre rozpad manželstva. Je asi oveľa viac iných podstatnejších záležitostí, kvôli ktorým sú problémy v manželstve. Komunikovať môžu aj počas pozerať programu, alebo po jeho skončení, pokiaľ už medzi tým nezaspia.

3. Ja osobne sledujem najmä športové podujatia, potom hudbu, správy, filmy, ale len v zimnom období, keď je na to podstatne viac času ako v iných ročných obdobiach. Viac aj televíziu uprednostňujem pohybové aktivity v prírode na čerstvom vzduchu, poprípade iné.

Pani Veronika (31r.) 1. Nie - 2. Ako kedy, no v mojom prípade to neplatí. - 3. Sledujem zábavné programy, súťaže, rodinné seriály.

Pán Zdeno 28r.) 1. Práveže by mali mať. Aspoň sa dozvedia, čo je nové vo svete.

2. Nie. Jedine ak by boli stále v televízii tie juhoamerické telenovely, ktoré nevlývajú veľmi dobre na myslenie človeka - zlý príklad pre rodiny.

3. Sledujem šport, komédie, náučné filmy.

- - -

Čo k tomu dodať? Koľko ľudí, toľko chuti. Človek má rozum na to, aby ho používal. Vyberie si teda len ten program, ktorý ho niečím obohatí. Aj rady odborníkov na tému, ako si zvýšiť IQ hovoria: sledujte TV, počúvajte rádio, čítajte!

Relácie typu Receptár, Rady vtáka Loskutáka, Bývanie (Chalupa, Záhrada) je hra, či Dobrá rada nad zlato, prinášajú množstvo rád a nápadov pre všetky vekové kategórie. Prečo by som si večer nemohla oddýchnuť pri seriáloch, komédiách či zábavných reláciách? Horory nepozieram, tých mám okolo seba dosť.

Priznám sa, že keby som nepoznala z televízie príbeh Jakubka Ringoša z Kropáč, nepomohla by som im spolu s kolegami z práce finančnou podporou. Aj takéto pozitívum pre život tá malá bednička prináša.

Veľa veriacich ľudí, ktorí chodia pravidelne do kostola, televízor doma má a sleduje ho. Môžu sledovať aj priame prenosy omší, duchovné slová či filmy s náboženskou tematikou. Podstatné je vedieť si vybrať. Ja ani neviem, čo zlé v tom televízore vlastne dávajú. Nepoznám to, nemám na to čas. Vyberám. „A vo tom to je!“

(L.M.)

Zdravotnícke okienko

Kliešť - krvilačný prívesok

Istotne ste o ňom už počuli, väčšina z vás ho možno aj videla, no a niektorí vyvolení ho už aj nosili. Nebolo to nič závideniahodné, skôr to naháňalo strach a hrôzu. Príveskom, o ktorom bude reč je kliešť obyčajný.

Veru, tento len necelé 4 mm veľký príživník v posledných rokoch vzbudzuje čoraz častejšie obavy v súvislosti s ochoreniami ako kliešťová encefalitída a lymská borelióza.

Kliešť patrí do skupiny mikroskopických živočíchov - roztočov. Označujeme ho za parazita, ktorý potrebuje pre svoj vývoj krv. Z vajíčka sa najprv vyľahne larva, ktorá sa vyškríabe na okolitú vegetáciu a čaká na prvého darcu krvi, ktorým je najčastejšie hlodavec alebo plaz. Následne sa vyvíja cez nymfu na dospelého kliešťa, ktorý si už trúfne už aj na inú zver - myšiaku si často s človekom.

Pole jeho pôsobiska je ohraničené nadmorskou výškou 800 metrov, vo vyšších nadmorských výškach sa nevyskytuje a nevyskytuje sa ani v zime. Vtedy sa oddáva sladkému ničnerobeniu a prebudí sa až sa teplota vzduchu pohybuje okolo 10 st. Celzia. Trvalé bydlisko má kliešť v lesoch a na ich okrajoch vo vysokej tráve. V našich podmienkach maximálny výskyt kliešťa je s dvomi vrcholmi - máj, jún a október, november. Mnoho ľudí si predstavuje kliešťa ako nejakého výsadkára, ktorý podniká zoskoky z konárov stromov. Je to však citlivý tvor, ktorý neoblubuje prácu vo výškach a preto je preňho ideálna maximálne metrová výška. Prekvapením pre viacerých z vás bude zistenie, že kliešť je slepý. Skutočne nemá oči, ale o to viac vyvinutý čuch, ktorého ústroj má v prvom páre nôh. Pri behu a číhaní na korisť ich drží zdvihnuté, takže sa zdá ako keby nás vítal s otvorenou náručou. Pri styku s ideálnym darcom sa prichytí na telo alebo odev a odtiaľ sa dopraví do miest, kde je pokožka tenká, teplá a mäkká. Väčšinou sú to podkolenné jamy, miesta pod prsníkmi, pod pazuchami, na šiji, za ušami. Je dokázané, že kliešte idú viac na ľudí s krvnou skupinou O. Nejdú na fajčiarov, to ich odpudzuje, aj repelenty sú dobrou ochranou. Pri cicaní sa môže kliešť zväčšiť až 200 násobne. Po nacičaní opustia hostiteľa a po čase nakladú

asi 1000 vajíčok. Tým, že kliešť počas vývoja strieda hostiteľov, stávajú sa ľahko prenášačmi mnohých ochorení. Takto nakazené sú asi 2% kliešťa. Prenášajú dve závažné infekčné ochorenia - kliešťovú encefalitídu a lymskú boreliózu.

Kliešťová encefalitída sa zvyčajne prejavuje príznakmi podobnými chrípke - bolesťami hlavy, svalstva, malátnosťou, zvýšenou teplotou a zvracaním. Toto štádium vystrieda zdanlivé vyzdravenie s následnými prejavmi postihnúť centrálného nervového systému - intenzívne bolesti hlavy, stuhnutie šije, príznaky zápalu mozgu alebo mozgových blán. Keďže neexistuje komplexná liečba, liečia sa len príznaky, ochorenie môže zanechať aj trvalé následky - obrna, chronické bolesti hlavy, poruchy koncentrácie a znížená výkonnosť. Zriedkavo môže dôjsť aj k úmrtiu. Na kliešťovú encefalitídu ochorie u nás ročne približne 70 ľudí. Najúčinnjšou prevenciou je očkovanie pozostávajúce z troch dávok. Zaočkovať sa môžeme dať kedykoľvek, optimálne však v zimných mesiacoch. Ak sa ľudia dajú zaočkovať teraz, doporučuje sa zrýchlená očkovačská schéma. Po podaní druhej dávky sa za 2 týždne vytvoria protilátky, ktoré chránia pred ochorením v 80%. Po tretej dávke ochrana pretrváva 3 roky. Na Slovensku je registrovaná aj očkovačská látka pre deti. Očkovačská látka, ktorú predpisuje na recept ošetrojúci lekár stojí približne 400 až 500 Sk za jednu dávku.

Približne 700 Slovákov ročne postihne infekčné ochorenie s názvom lymská borelióza. Pôvodcom ochorenia v tomto prípade je baktéria. V prvom štádiu ochorenia ide o kožné príznaky - v mieste prisatia kliešťa dochádza k začerveneniu, opuchu, červená škvrna sa šíri do okolia, v strede postupne bledne. Môžu sa objaviť aj ďalšie príznaky, podobné chrípke, bolesti hlavy, malátnosť a zvýšená teplota. Po niekoľkých týždňoch až mesiacoch môžu už nastupovať príznaky ochorenia srdca, svalov, kĺbov alebo neurologické príznaky. Veľa ľudí sa mylne domnieva, že ak sú očkovaní proti kliešťovej encefalitíde vakcína ich automaticky chráni aj proti lymskej borelióze. Nie je to však pravda. Na rozdiel od kliešťovej encefalitídy pri lymskej borelióze sú účinné antibiotiká. Lieky je potrebné nasadiť po nástupe prvých príznakov ochorenia.

Ako správne vyberať kliešťa? V zásade treba kliešťa odstrániť celého. Názor, že postihnuté miesto sa má potrieť kuchynským olejom je prekonaný. Kliešťa treba vytrhnúť kývavým pohybom pomocou pinzety uchytaním tesne pri koži a ranku riadne vydezinfikovať. Keď hlavička zostane v koži treba vyhľadať lekára. Kliešťa treba odstrániť do 24 hodín

Základné zásady pre ochranu pred kliešťami:

- v sezóne apríl až október vždy používať repelent,
  - v oblasti so zvýšeným výskytom nosiť odev s dlhými rukávmi a dlhé nohavice,
  - neodpočívať na okrajoch lesa v nízkom poraste s vysokou trávou,
  - po návrate z prírody sa treba prezliecť, vytepať odev a prezrieť sa,
  - prisatého kliešťa odstrániť čo najskôr,
  - miesto prisatia dezinfikovať,
  - ak v najbližšom období pozorujete príznaky podobné chrípke, alebo zostane začervenanie kože, treba vyhľadať svojho lekára.
- Čo sa týka kliešťa, každý má svoj názor. Niektorí sa spoliehajú na oblečenie, ďalší na repelenty a iní sa dajú zaočkovať. V podstate sa nejedná o nič závažného, ak práve ten príživník na vašom tele nepatrí medzi 2% infikovaných závažnou kliešťovou encefalitídou. Ale viete to isto? Beztak pokaziť si zdravie kvôli malému krvilačnému príživníkovi sa naozaj neoplatí!

MUDr. Silvia Ožvoldíková

Prvá pomoc

Lekárska služba prvej pomoci LSPP je v našom meste už veľa rokov - čo je veľmi dobré a začína sa každý pracovný deň od 16.00 hodín do 07.00 hod. ráno, v sobotu a nedeľu je stále služba nonstop od piatka 16. hodiny do pondelka 07. hodiny. Jej úlohou je poskytnúť prvú pomoc pacientom, ktorí v uvedenom čase majú zdravotné problémy.

Od 1. apríla 2007 nemá LSPP k dispozícii sanitku. Tieto musí lekár zavolať zo Senice. To pre pacientov nie je práve najlepšie riešenie.

Najčastejšie výjazdy sú k pacientom s vysokým krvným tlakom, úrazy, bezvládni ľudia, problémy s dýchacími cestami a onkologickí pacienti, ktorým treba pichať pravidelne injekcie.

(pokračovanie na str. 9)

Prvá pomoc

LSPP slúži pre ľudí v obvode Šaštín-Stráže, Čáry, Kuklov, Bilkové Humence, Borský Mikuláš a Peter, Lakšárska Nová Ves, Moravský Svätý Ján, Sekule, Štefanov, pre pacientov z Kútov ak prídu do Šaštína-Stráží a pre dovolenkárov z rekreačného strediska Gazárka.

Pri nahlasovaní na zdravotnej pohotovosti sa stretávajú najčastejšie s uvedenými nedostatkami: Sú to presná adresa a oporný bod v blízkosti bydliska. Tieto informácie by nemali nahlasovať deti, ak tak len vo výnimočných prípadoch.

O tom, že máme ako občania v poskytovaní prvej pomoci veľké nedostatky sa veľa nehovorí. Akú majú skúsenosť na pohotovosti? Základné pokyny poskytnie zdravotná sestra cez telefón, ak sa povedia presné príznaky a potom sa čaká lekára. V poskytovaní prvej pomoci robia občania mnohé chyby. Medzi jedny z najdôležitejších vecí pri bezvedomí postihnutého je dôležité skontrolovať, či nemá zapadnutý jazyk. Hovoríme o veciach každodenných a môže sa stať, že i my budeme musieť poskytnúť prvú pomoc. Viete poskytnúť prvú pomoc? Ak nie učte sa to spolu s nami!

Je naozaj potrebné, aby prvú pomoc ovládalo čo najviac

Ľudí? Prečo? - Jedným zo snov Henryho Dunanta, zakladateľa Červeného kríža bolo, aby na celom svete existovali združenia školených dobrovoľníkov ochotných pomôcť blížnym v čase vojny a mieru. Výzvu tohto humanizmu však ani dnes nedokážeme naplniť na celom svete. Význam prvej pomoci podávanej laickým záchrancom dokazuje množstvo vedeckých štúdií. Ak laického záchrancu včas vystrieda odborná pomoc, vybavená okrem iného defibrilátorom, šanca na prežitie pri zastavení srdca sa zvyšuje o 20%. Ak laický záchranca na mieste nehody chýba, šance na prežitie zranených prudko klesajú. Preto je potrebné naučiť širokú verejnosť ovládať prvú pomoc. **Je to naozaj veľká úloha, práve preto sa s vami počíta!**

V tejto rubrike by sme Vám chceli postupne priblížiť jednotlivé fázy poskytovania prvej pomoci, podľa Príručky Slovenského červeného kríža.

Okrem LSPP pôsobí v našom meste od r.2006 aj rýchla zdravotná pomoc, ktorá poskytuje prvú zdravotnú pomoc pri úrazoch, haváriách a epileptických záchvatoch. Táto rýchla zdravotná pomoc funguje nepretržite. V službe sú vždy dvaja, ale nie je tam lekár. Služia pre trnavský kraj.

Lekárska služba prvej pomoci Šaštín-Stráže - 6592 244
Záchranná služba - 155

Polícia - 158

Obvodné odd. policajného zboru Šaštín-Stráže - 6592 333

Hasičský a záchranný zbor - 150

Praktickí lekári pre dospelých:

MUDr. Kupec Longín - 6592 245

MUDr. Valachovič Ján - 6592 308

MUDr. Ožvoldíková Silvia - 6228 016

MUDr. Lazorišák Ivan - 6592 312

MUDr, Vogl Ladislav Bor.Mikuláš - 6595 244

Lekári pre deti a dorast:

MUDr. Bajtoš Ján - 6592 314

MUDr. Kupcová Dagmar - 6592 381

Gynekologická ambulancia :

MUDr. Bajteková Bibiana - 6592 382

Zubní lekári:

MUDr. Kovačiková Jarmila - 6592 246

MUDr. Šipoldová Olga - 6592 313

MUDr. Šindler Juraj - Mor.Sv.Ján č. 12 - 7770 229:

zubná pohotovosť v sobotu, nedeľu a vo sviatok od 8.00 do 12.00

Číslo pre tiesňové volania v krajinách Európskej únie - 112

(zahŕňa záchrannú zdravotnú službu, políciu aj hasičov)

Čo treba ohlásiť na LSPP v prípade nehody:

Operátor alebo lekár záchrannej služby si žiada tieto informácie:

- opis situácie chorého,
- či ešte stále hrozí nebezpečenstvo,
- presné miesto nehody, alebo bydlisko,
- telef. číslo miesta, odkiaľ voláte,
- počet osôb, ktoré sa nachádzajú na mieste nehody,
- prípadne závažnosť stavu jednotlivých postihnutých,
- či a ako ste už podali prvú pomoc.

Skôr než hovor ukončíte, pozorne počúvajte pokyny.

Zaveste až po skončení hovoru s operátorom.

Vhodný výber potravín podľa jednotlivých krvných skupín

Mäso	0	A	B	AB
bravčové	-	-	-	-
hovädzie	+	-	/	-
kuracie	/	/	-	-
morčacie	/	/	/	+
pečeň	+	-	/	/
divina	+	-	+	-

Morské a sladkovodné živočíchy	0	A	B	AB
kapor	/	+	/	/
kaviár	-	-	+	/
losos	+	+	+	+
sardinky	+	+	+	+
makrela	+	+	+	+
štika	+	/	+	+

Mliečne produkty	0	A	B	AB
eidam	-	-	/	/
jogurty	-	/	+	+
kozí syr	/	/	+	+
maslo	/	-	/	-
kysl.smotana	-	-	-	+
plnotuč.mlieko	-	-	/	-

Zelenina	0	A	B	AB
cesnak	+	+	/	+
cibuľa	+	+	/	/
cvikla	/	/	+	+
chren	+	+	/	/
kukurica	-	/	-	-
mrkva	/	+	+	/
olivý čierne	-	-	-	-
paprika	+	-	+	-
paradajky	/	-	-	/

Ovocie	0	A	B	AB
jablká	/	/	/	/
pomaranče	-	-	/	-
banány	/	-	+	-
marhule	/	+	/	/
melón žltý	-	-	/	/
slivky	+	+	+	+

Nápoje	0	A	B	AB
biele víno	/	/	/	/
čer.víno	/	+	/	/
cola	-	-	-	-
destiláty	-	-	-	-
presso	-	+	/	+
sóda	+	-	-	/

+ vysoko osožné, / užívať v malom množstve, - vyhýbať sa!

Žije medzi nami

Mamy, maminky, mamičky, mamulienky... Na svete ich je veľmi veľa. Každá je iná. Každá je originálom. Niečo ich však aj spája a niečo zase rozlišuje.

V našom meste žije i jedna sedem-násobná mamička, **pani Ing. Alenka Lisinovičová**. Prišla mi na um pre nedávnom Dni matiek. Ako to len všetko zvláda? Ja som unavená aj z tých mojich dvoch detí a ona ich zvládla 7! Na prvý pohľad je to nenápadná, drobná, usmievať sa pani. Ak ju spoznáte bližšie, zistíte, že je veľmi citlivá, jemná, zdvorilá a priateľská. Rada pomôže a vie počúvať. Dovolila som si ju osloviť a popýtať sa na jej súkromie.

1. Odkiaľ pochádzate ?

Ranné detstvo do šesť a pol roka som prežila v Jablonici (odtiaľ pochádza otecko), ďalších 18 rokov v Senici.

2. Z akej rodiny?

Mamička Mária bola kuchárka, potom ako matka v domácnosti. V roku 2000 odišla do večnosti. Otecko Marián pracoval ako údržbár, teraz má 76 rokov. Hoci má vážne zdravotné ťažkosti, prekonáva ich s humorom a snaží sa pritom udržovať „kúzlom“ domova pre mňa i mojich dvoch bratov. Starší je Marián (inž. Elektrotechnik), žije a pracuje v Senici v Slovtransgase, má dve dospelé deti. Mladší brat sa volá Peter (inž. Strojár), býva v Hornom Trhovišti. Opravuje staré a vyrába nové orgány. Má dvoch synov.

3. Akú školu ste vyštudovali?

Vyštudovala som na Vysoké škole ekonomickej v Bratislave, na Fakulte ekonomiky a riadenia výrobných odvetví. Promovala som v r. 1983.

4. Kde ste sa spoznali s vašim manželom?

Manžel toho času (v r. 1982) pracoval v Bratislave a vo voľnom čase sa venoval mládežníckym aktivitám. S mladším bratom sa poznal. Počas letných prázdnin potreboval na detský tábor aj jeho pomoc ako animátora, tak docestoval do Senice. Vtedy sme sa videli prvýkrát - a „preskočila“ iskra.

5. Túžili ste vždy po veľkej rodine, alebo je to len náhoda?

Našli sme sa aj v názore na veľkosť rodiny, ktorú sme si založili. Od začiatku sme snívali tak oc šiestich deťom. Takže posledné dieťa - dcérku sme dostali ako „bonus“ od Darcu všetkých darov.

6. Kto vám okrem manžela s deťmi pomáhal, keď boli menšie?

Rodičia u oboch strán. Viac svokrovci, lebo moja mamička mala choré srdiečko a ešte opatrovala postihnutého švagra.

Otecko zase popri zamestnaní vykonával službu organistu. Tu v Šaštíne sme sa spriatelili s pani Malíškovou, ktorá nám vždy ochotne povarovala deti, keď sme si potrebovali hlavne mimo mesta niečo vybrať. Preto využívam aj túto príležitosť a opäť im za všetko veľmi ďakujem a prajem veľa milostí a síl od Pána do každého dňa.

7. Zažili ste aj také chvíle pri deťoch, že ste si mysleli, že už to ďalej ani neovládnete?

Samozrejme, a tí, čo majú deti už vedia, že odpoviem pri chorobách. Hlavne vtedy, keď sa to točilo u nás dobrý mesiac. Ťažké chvíle som prežívala aj vtedy, keď boli malé, napr. keď sa okolo mňa hralo a kričalo päť chlapcov, najmladšieho som kojila a najstarší sa tešil svojej prvej školskej taške. Silu a pokoj som chodila „dobíjať“ do chrámu. Tam bola moja škola lásky. Dovoľujem si pripojiť myšlienku, ktorá mi pomáha, že Boh nám neodníma bremená, ale posilňuje ramená.

8. Je vám najmladšia dcérka bližšia ako starší chlapci?

Citovým svetom a ženskostou určite. Dnes dospievajú dievčatá oveľa skôr, ako to bolo v našej mladosti. Ženské „tajomstvá“ nás zblížujú, ale komunikácii nielen s dospievajúcou dcérou, ale i s chlapcami sa musím učiť každý deň. Snažím sa „načúvať“ srdcom a očami tomu, čo nepovedia slovami. Môžem povedať, že chlapci sa mi už stávajú oporou.

9. Sedem detí znamená aj sedem tehotenstiev a sedem pôrodov. Prebehli všetky jednoducho a bez komplikácií?

V prvom tehotenstve sa všetko zdalo OK až do siedmeho mesiaca. Práve prebiehajúce ročné uzávierky mi na pohode nepridali, a tak sa zrodilo rizikové tehotenstvo s dlhým pobytom v nemocnici. Ďalšie tehotenstvo bolo problematické už od začiatku. Skompletizujem to: mala som sedem rizikových tehotenstiev. Do polovice mi hrozil potrat a od polovice zase predčasný pôrod. Vďaka Bohu, pôrody boli normálne. Každá vieme, čo obnášajú, aj keď nie sú problematické. Vedť to najlepšie je vždy vykúpené bolesťou. Budúce mamičky, nebojte sa, ak má Vaše dieťaťko urobiť v tomto svete kus dobra, určite ho donosíte a šťastne porodíte!

10. Mohli by ste stručne predstaviť vaše deti?

Miroslav (22 r.) - 3. ročník Žilinská Univerzita (Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov)

Dominik (20 r.) - 1. ročník STU, (Materiálovo-technologická fakulta

Trnava)

Marián (19 r.) - 4. ročník Združená stredná škola Skalica (odbor strojárstvo)

Peter (18 r.) - 3. ročník ZSS Skalica (odbor strojárstvo)

Pavol (16 r.) - 1. ročník ZSS Skalica (odbor strojárstvo)

Anton (13 r.) - 7. ročník ZŠ

Monika (12 r.) - 5. ročník ZŠ

11. Aké jedlá majú najradšej?

Kotlíkový guláš, krupičnú kašu, pudingy a všetko „od múky“. Častá otázka u nás: „Mami ako koľko plechov si robila?“

12. Ak vám zostane voľný čas, čomu ho najradšej venujete?

Dobrej knihe a modlitbe. Ale pre mňa je voľný čas aj ten, ktorý trávim s rodinou pri stole, lebo vtedy vlastne už oddychujem a rada počúvam, ako sa manželovi a deťom cez deň darilo.

13. Je nejaká domáca práca, ktorú nemusíte doma vykonávať, lebo ju robí niekto iný?

V každej rodine musí fungovať určitá organizácia práca a ich zadelenie jednotlivým jej členom. „Kto sa taniera chytá, musí sa aj v práci pričiniť!“ Hlavne v sobotu to u nás frčí, ale aj cez týždeň je vytvorený taký ľahší režim, aby mali deti čas aj na úlohy a svoje záľuby. Takže sú to pomocné práce v domácnosti, ak však niekto „vypadne“, tak to nahrádzam ja alebo manžel.

14. Líši sa váš všedný a sviatočný deň?

Sviatky nášho zoznamenia, sobáša, narodenín a menín v rodine, ako i nedeľa ako Boží deň, sú „spúšťačom“ sviatočnej atmosféry v mojom srdci. Umocňuje ju aj sviatočný obed a nejaká dobrôtka. Zvláštne čaro majú pre mňa nedele cez letné prázdniny. Vtedy sa môžem zhlboka nadýchnuť bez povinností... Aj výlety s deťmi vtlačajú pečať sviatočnosti i všednému dňu.

15. Aký je váš názor na program v televízii o zámene manželiek?

Keďže televíziu málo pozerám a nevidela som ani jeden diel tohto programu, nemôžem sa k tomu vyjadriť. Častejšie počúvam rádio, ale mojou hlavnou doménou je hudba. Pri práci si rada spievam, tak sa našim domom na striedačku nesú piesne gospelové a country, alebo dychovka.

16. Aká žena by dokázala zvládnuť vašu domácnosť čo možno najlepšie, tak ako ju zvládnete vy?

Necítim sa byť taká ojedinelá ako viacdenná matka. Aj v našom meste sú ďalšie také ženy. Poznám tiež matky, ktoré majú aj viac detí a funguje to u nich skvele. Láska, skúsenosti a milosť Božia robia zázraky... ak chceme.

(pokračovanie na str. 11)

Žije medzi nami

(dokončenie zo str. 10)

17. Myslíte si, že budete pre vaše deti vzorom a tiež sa rozhodnúť mať viac detí?

Na to vám neviem jednoznačne odpovedať. Bude to záležať aj od ich budúcich manželských partnerov, čo si z vlastných rodín „donesú“. Ak budú vnímať deti ako Boží dar a veriť, že Stvoriteľ nás každého miluje a je starostlivým Otcem, myslím, že nebudú mať problém prekročiť „standard“ v počte detí.

18. Vráťte sa do práce, späť ku svojej profesii, ktorú ste študovali?

Občas sa dcérka opýta: „Mami, pôjdeš ešte niekedy do roboty?“ V tom okamihu najstarší syn zareaguje: „Nevidíš, že mamička má roboty doma dosť?!“ Jeho

uznanie mojich námah ma teda poteší, a duchu sa pýtam sama seba, či to ešte niekedy bude možné, keď teraz mám síl „akurát“ - pre rodinu. Ale môžem povedať, žeby ma lákala skôr sociálna oblasť, ak by prišiel čas na vstup do profesionálneho života.

P.S. Život ženy-matky je nerozlučne spätý s mužom. Preto dovoľte mi, naši muži-otcovia, aby som Vám za nás povedala, že Vás potrebujeme, Vašu lásku a silu. Nech Vám je povzbudením táto myšlienka a nech Vás sprevádza každý deň: „*Najväčšiu vec, ktorú môže otec urobiť pre svoje deti, je milovať ich matku*“ (E.L.Cole).

Čo k tomu môžem dodať? Za celú redakciu sa pripájam k P.S.-ke pani Alenky aj ja. Za všetkých deti a manželky im srdečne blahoželáme k júnovému Dňu otcov, ktorý si väčšina z nich ozaj zaslúži.

Úvaha o šťastí

Šťastie existuje, len my ho často nepoznáme, alebo si ho nevieme vážiť. Šťastie je krásna vec - tak sa spieva v pesničke - je taká krásna, až vyčarí na tvári príjemný úsmev, vyvolá lesk v očiach a dovoľí nám pozeráť sa na svet radostnejšie. Je to vyjadrenie stavu, keď máme chuť do života. S týmto pocitom sa ľudia stretávajú odpradáva. Nám sa javí ako nejaká hodnota, ktorú niekto v danom čase má a niekto nie. Ibaže doba je iná a na túto hodnotu pozeráme akosi inak než v minulosti. Za šťastných ľudí považujeme tých, ktorí majú peniaze, pozemky a moc. Z toho napokon vyplýva život plný fantastických, ale často neplnohodnotných vecí, ktorý plodí závisť a neprajnosť okolia. Takíto závisťlivci uznávajú tiež nesprávne hodnoty, pozerajú sa na svet SLEPÝMI OČAMI. Vnímajú povrchné veci, nejdú do hĺbky duše a odmietajú si uvedomiť fakt, že azda aj oni sú šťastní. Možno aj šťastnejší od spomínaných milionárov, ibaže trochu inak. Nemôžeme predsa považovať za šťastie vlastníctvo drahého auta, prepychovej vily, miliardy na konte a či bohatých rodičov. Každý človek sa narodí šťastný. Záleží len na ňom, aký rebríček hodnôt si zvolí. Ak niekomu nestačí, že býva v zariadenom dome či byte, že má čo jesť, má oporu v rodine a je zdravý, potom sa správa povrchne. Ja sama sa často zaoberám touto otázkou a prišla som na to, že šťastná som. Myslím, že moje šťastie spočíva v tom, že mám dobrú mamu, zdravého brata a že sa máme radi a môžeme sa o seba vždy oprieť. Je úžasné, že chodím do školy, kde sa veľa naučím a kde mám dobrých

priateľov. A keď pôjdem ešte hlbšie, šťastím pre mňa je už len fakt, že vidím a počujem, že mi bije srdce, že viem hovoriť a chodiť. K tejto problematike som si vytvorila krédo: Nestážu sa na obhrýzané nechty človeku, ktorý nemá ruky. Naozaj si často nevieme vážiť to, čo máme. Neuvedomujeme si, čo je pre nás naozaj dôležité. Ako by len bol slepec rád, keby mohol vidieť ľudí, zvieratá, vtáky, stromy, slnko na oblohe..., lenže my zdraví, toto všetko považujeme za samozrejmosť, nás nezaujímajú iní ľudia, naše okolie, my sa radšej sústredíme na lákavejšie ciele.

Ja sa v poslednom čase usilujem o to, aby som si vážila to, čo mám. Ranilo by ma, keby mi napríklad ochrnuli nohy a nemohla by som chodiť von, alebo ak by som prišla o niekoho z rodiny či z kruhu priateľov. A ak si toto všetko uvedomím, znova sa presvedčiam o fakte, že môj život je šťastný.

Skutočné šťastie? Je hlúpe, ako si ľudia čítajú horoskopy, aby zistili, či ich čaká šťastný deň. Potom prídu domov, lahnú si na pohovku a čakajú, či im šťastie samo nespadne do lona. Aká škoda, dnes ich šťastie zasa obišlo! To je však veľký omyl, každý náš takto prežitý deň je trochu šťastný. Veď nás nezrazilo auto, nevyhodili nás z práce, nestalo sa nič tragické.

Prečo si ľudia nechcú pripustiť, že sú šťastní, že šťastie je ukryté v maličkostiach? Prečo ho hľadať v pomínutelných veciach? V prvom rade ho treba ho treba vyloviť z hĺbky nášho vnútra. Lebo šťastie existuje, len si ho často primálo vážime...

Mirka Gregušová,

žiačka 9. ročníka ZŠ Šaštín-Stráže

Za seba ďakujem z celého srdca pani Alenke za jej úprimné slová. Po prečítaní jej odpovedí bude asi nejedna zaneprázdnená žena pozeráť na svet iným pohľadom. Do ďalšieho života vám, pani Alenka, prajem pevné zdravie a veľa, veľa šťastných dní v kruhu vašej veľkej zohratej rodiny.

Na záver sa mi žiada už len citovať slová spisovateľky B. Němcovej na adresu nás, všetkých mamičiek: „*Láska k deťom je naše veľké šťastie*“.

Za rozhovor ďakuje
Mgr. Ludmila Machová

Karol Leška - kňaz a mechanik

V tomto roku je tomu už 150 rokov od úmrtia nášho Záhorká, kňaza, pedagóga, básnika, prírodovedca a mechanika Karola Lešku.

Narodil sa v Dojči dňa 2. apríla 1792. V roku 1817 vstúpil do rádu premonštrátov a po kňazskej vysviacke pôsobil ako gymnaziálny profesor. Bol výborným pedagógom, ktorého mali študenti veľmi radi. Neskoršie účinkoval na viacerých miestach ako predstavený rádového domu premonštrátov. Okrem kňazskej a pedagogickej činnosti sa venoval i literárnej tvorbe ako básnik. Publikoval latinské básne „Carmen...“ a „Carmen solemnitibus occasione basilicae Strigoniensis...“. Leška sa zaoberal i prírodnými vedami, hlavne astrológiou. V tejto súvislosti vynikol ako mechanik. V roku 1845 zostrojil zvláštnu pohyblivú miniatúru vesmíru s podobou Slnka, Zeme a Mesiaca. Dnes obdobný prístroj sa využíva v školách na hodinách zemepisu pod názvom Tellúrium. Leškov „stroj“ ukazoval obeh Zeme okolo Slnka a Mesiaca okolo našej Zeme. Zároveň i ukazoval mesiace, týždne, dni ba i hodiny a to zvlášť denné a zvlášť nočné. Ďalej prístroj ukazoval pohyblivé sviatky, dĺžku fašiangov a pod. Jedno mechanické natiahnutie stačilo, aby bol prístroj celý štvrtok v pohybe. Tento svoj aparát nakoniec prof. Leška daroval Národnému múzeu v Budapešti.

Okrem uvedeného prístroja sa zaoberal mnohými ďalšími technickými pokusmi a zhotovovaním ďalších prístrojov, pokiaľ ho nezastihla smrť. Zomrel v r. 1857 ako 65-ročný.

Spomeňme si teda pri okrúhlym výročí smrti na tohto nášho významného rodáka zo Záhorka.

Mgr. František Havlíček

Nezabudnuteľné chvíle stretnutia

*Rýchlo svetom ten čas letí
a spomienky na mladosť so sebou tratí...
I vzácné naše dôchodcovské roky
odpočítava zub času neúprosný.*

Pozvánka na stretnutie s takým mottom našla bohatú odzvu u našich pozvaných dôchodcov Keramických závodov, ktorí sa každoročne schádzame na milé posedenie vo farskom oratóriu.

Bolo to zvitania a otázok na prežitý uplynulý rok vo svojich rodinách, s deťmi, či vnúčencami. I keď nás časom trápili tie nejaké neduhy, zdravotné problémy, v deň 15. mája 2007 bol dňom, kedy sme veľa už na naše ťažkosti nemysleli, ale tešili sme sa ako deti už zo šiesteho stretnutia starých známych a veselo sme si spríjemňovali spoločné chvíle.

Naše pozvanie prijali aj vzácní hostia a to vedúci závodu Kerkosand Šajdíkové Humence pán Masaryk, predseda ZV-Stavba pri Kerkosand pán Štefan Šajdík, pani Danka Ságnerová a náš milý bývalý majster pán Dušan Korman

Ako fajčiť v spoločnosti

Na nebezpečenstvá fajčenia som už v minulých číslach upozorňovala. Aj na zákaz fajčenia na verejných priestranstvách, napr. kúpaliskách i verejných plážach. Ak ste však takí tuhí fajčiari, že sa tohto zlovyku, napriek úsiliu nevieťe vzdať, pozbierala som pre vás zopár rád.

Je stále viac miest, kde so zapálenou cigaretou pôsobiťe minimálne spoločensky nevhodne. Niekde fajčenie zakazuje priamo zákon, niekedy samotný zamestnávateľ a to je hádam ešte viac ako v prvom prípade. Jasným znakom nefajčiarskeho podujatia sú chýbajúce popolníky. Je nevhodné nahradiť popolník tanierikom od jedla, ani klepať popol na zem. Najsprávnejším riešením je v tomto prípade **vydržať!**

Pri formálnom stretnutí (kaviarni pri káve, pri pracovnej večeri) budeme fajčiť až po požiadaní o súhlas ostatných spolusediacich. Ak však vieme už vopred odhadnúť, že fajčenie bude pre niekoho nepríjemné, radšej sa ani na fajčenie nepýtajme. Ak sme už súhlas na fajčenie dostali, budeme rešpektovať pravidlá slušného fajčenia (nebudeme vyfukovať dym na osoby okolo a pod.). Fajčiť môžeme však len do chvíle, kým nezačnú podávať predjedlo. Vydržať musíme až po dezert. Zapáliť si môžeme až pri káve a digestive.

Pri zapalovaní cigarety však nezabúdajme na vzorec: žena - starší - nadriadený. Spoločensky menej dôležitá osoba pripaľuje cigaretu dôležitejším ľuďom. Ponúknuť cigaretu je v poriadku, pýtať si ju už v poriadku nie je. Ten, kto fajčí cigary, mal by vedieť, že si ju nezapaľuje v ústach, ale v ruke. Ak si cigaru vezme niekto od čašníka (v kvalitnejších podnikoch vám ju prinesie čašník v skrinke s regulovanou vlhkosťou, tzv. humidioře), pripáli ju čašník. Najprv na nej odreže hlavu a až potom ju podá fajčiarovi. Cigara sa vyfajčí do dvoch tretín, bez zahasenia sa odloží, aby zhasla sama. No a na záver už len maličkosť: ak ideme na návštevu k niekomu, kto je nefajčiar, je lepšie po sebe zanechať príjemnú spomienku na zábavný večer, ako napáchnuté záclony, koberce a vôbec všetko živé aj neživé v ich byte od fajčenia. Nabudúce prinesieme zopár rád z malej školy slušnosti pre popíjanie alkoholu.

(L-M.)

s manželkou, ktorá prispela aj svojimi kuchárskymi špecialitami k chutnému pohosteniu. Z prítomnosti všetkých sme sa úprimne tešili a ďakujeme im i týmto spôsobom, že popri svojich pracovných a rodinných povinnostiach prišli a venovali sa nám, Po uvítaní všetkých sme sa teda ako zvyčajne odobrali do Baziliky Sedembolestnej na svätú omšu, ktorú slúžil pre nás direktor saleziánskej komunity don Ján Zauška a ktorú svojím spevom a hudobnými nástrojmi obohatili traja ochotní študenti Gymnázia Jána Bosca. Po nej sme svoju účasť zvečnili fotografiou a odobrali sme sa na prehliadku miestneho múzea, kde nás svojím výkladom o Sedembolestnej Panne Márii obohatil tiež don Ján. V oratku nás už čakali pestro prestreté stoly a pripravená uvítacia reč našej pani Milky.

Na spštenie programu sme tento raz mali tombolu, do ktorej nám prispeli : ZV-Kerkosand Šajd. Humence, Jednota COOP Senica, Keramické závody Košice, prev. Šaštín – pán Hakala, vedúci závodu Kerkosand p. Masaryk, pani Alenka Škurlová, p. Ivanka Kákošová, p. Ján Kubinec a niektorí nomenovaní sponzori. Svojimi domácimi výrobkami tombolu obohatil aj náš p. Miloš Zaňát, jeden z nás dôchodcov.

Pri tejto príležitosti chceme úprimne poďakovať všetkým našim milým sponzorom, i tým nemenovaným, lebo svojimi príspevkami sa nám postarali o hodnotné darčeky, ale prispeli hlavne k dobrej nálade nášho podujatia. Teda ešte raz srdečná vďaka všetkým za všetko!

Svoju spokojnosť s celým priebehom stretnutia dávali všetci prítomní spontánne najavo a cena, ktorú si každý z nás odnášal so sebou bola príčinou ešte väčšej vďaky za vytvorené milé spoločensťo, kde nechýbala dobrá nálada sprevádzaná jemnou hudbou.

S dobrým pocitom prežitých spoločných chvíľ sme sa postupne lúčili a slúbili si vzájomnú pomoc pri príprave nášho ďalšieho stretnutia v roku 2008.

M. Tumová

Historik Daniel Rapant

V tomto roku uplynulo už 110. výročie ad narodenia historika, univerzitného profesora, akademika dr. Daniela Rapanta. Narodil sa v Holiči dňa 17. apríla 1897. Vo svojom rodisku vychodil ľudovú školu a gymnaziálne štúdium absolvoval v neďalekej Skalici, kde v roku 1917 zmaturoval. V r. 1918-1922 študoval na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, kde popri štúdiu absolvoval aj štúdium na Vysokej škole archívnej. V ďalšom období študoval tiež na Sorbone v Paríži a za doktora filozofie bol promován v Prahe v r. 1923. Počas vysokoškolských štúdií aktívne pracoval v študentskom hnutí v spolku Detvan. (pokračovanie na str. 13)

Historik Daniel Rapant

(dokončenie zo str. 12)

Od 22. januára 1924 bol hlavným župným archivárom v Bratislave a od 1. júna 1928 prednostom bývalého Krajinského archívu. R. 1933 bol menovaný mimoriadnym profesorom a od 1. apríla 1939 riadnym profesorom slovenských dejín na Komenského univerzite v Bratislave, kde pôsobil až do roku 1958, keď odišiel do dôchodku. Dielo D. Rapanta ocenila Slovenská akadémia vied tým, že ho zvolila v r. 1968 za svojho riadneho člena – akademika a tiež sa stal nositeľom Štátnej ceny a obdržal i vyznamenanie – Rad práce.

Veľmi rozsiahle dielo akademika Rapanta možno rozdeliť do troch skupín : 1. historicko - filozofické a metodologické práce; 2. historicko - monografické a 3. kritiky historických prác, kratšie štúdie, životopisy a nekrológy.

Do 1. skupiny patria štúdie: *Národ a dejiny*, *Národ a československá otázka*, *Československé dejiny*, *Problémy a metóda*, *Slovenské dejiny*, *Vývin slovenskej národnej pospolitosti*, *Vývin slovenského národného povedomia* a iné.

Do 2. skupiny patria práce venované obdobiu Veľkomoravskej ríše až po 2. polovicu 19. storočia. Sú to: *Pribinov nitriansky kostolík*, *Traja synovia Svätoplukovi*, *K otázke pôsobenia sv. Cyrila a Metoda na Slovensku* a pod. Problematike maďarizácie sa venuje v dvojzväzkovom diele *K počiatkom maďarizácie*, *Ilegálna maďarizácia*, *Sedliacke povstanie na východnom Slovensku* r. 1831, avšak najznámejším dielom Rapanta je *Slovenské povstanie roku 1848-49*.

Do 3. skupiny prác patria kritiky a recenzie, z ktorých treba zvlášť uviesť *Starý Liptov*, v ktorom Rapant dokázal, že Slovensko bolo osídlené už dávno pred r. 1242.

Pri hodnotení diela Daniela Rapanta nemožno nespomenúť i jeho pedagogickú činnosť na Komenského univerzite, kde sa svojim študentom snažil dať všetko, čo budú v živote potrebovať: vedomosti, logické myslenie, vedeckú etiku a nebať sa kritiky.

Mgr. František Havlíček

Národovec a básnik Viliam Pauliny - Tóth

V tomto roku si pripomínáme 130. výročie úmrtia významného Záhoráka, príslušníka štúrovskej generácie, básnika, novinára, politika a národovca Viliama Paulinyho - Tótha. Narodil sa v rodine evanjelického kňaza 3. júna 1826 v Senici. Po smrti otca zostali dvaja bratia - Žigmund a Viliam. Obaja boli vychovávaní u príbuzných. Po skončení štúdií bol Viliam vychovávateľom a neskôr profesorom na lýceu v Kremnici. V r. 1849 bol dôstojníkom slovenského dobrovoľníckeho vojska. Po roku 1850 bol prijatý do štátnej služby a po svadbe s Vilmou Tóthovou získal i šľachtický titul. V r. 1860 bol prepustený zo štátnej služby a od toho času sa venoval redakčnej, literárnej a organizátorskej práci. Najprv písal vlastenecké a lúbostné verše, cez povstanie revolučné básne neskoršie prózu, drámu a romantickú vedu. Niektoré jeho básne boli zhudobnené a znárodneli, napr. *Prídi Janík premilený* a iné. Ďalej písal romantické a historické poviedky - *Besiedky* v štyroch zväzkoch. Najznámejšia jeho povest je *Trenčiansky Matúš* s tendenciou podprieť memorandové požiadavky. Vydával tiež humoristicko - politický časopis *Černokňažník* a časopis *Sokol*, ktorý vychádzal 4 roky im v Skalici. Od roku 1870 redigoval *Národné noviny*.

Pálffyovci a Záhorie

Pálffyovci boli jedným z najvýznamnejších šľachtických rodov v Uhorsku za vlády Habsburgovcov. Prevažná väčšina členov rodu zastávala v krajine najvyššie vojenské a politické funkcie maršalov, podmaršalov, generálov, palatína, krajinského sudcu, kancelára a patrila k najoddanejším prívržencom Habsburgovcov.

Zakladateľom slávy roku bol Mikuláš Pálffy (1552-1600), generál v cisárskych službách, ktorý bol od r. 1580 županom Bratislavskej stolice a hlavným kapitánom Bratislavského hradu.

Roku 1583 odkúpil od Fuggerovcov červenokamenské hradné panstvo a r. 1595 dostal titul ríšskeho grófa. Z jeho štyroch synov (Štefan, Ján, Pavol a Mikuláš) sa o zveľadenie rodového majetku najviac zaslúžil Pavol (1584-1653), ktorý získal r. 1634 panstvo Plaveč - Malacky, r. 1635 Devín a Bátorove Kesy, r. 1637 Bojnica a v Rakúsku Marchegg. V roku 1625-1646 bol predsedom Uhorskej komory, od roku 1622 mali v rukách aj pezinské a svätajurské panstvo, takže v polovici 17. storočia im patrila väčšia časť Bratislavskej stolice.

Štefan Pálffy (1586-1646) bol od r. 1608 strážcom uhorskej koruny na Bratislavskom hrade, ktorú priniesol z Prahy. Od r. 1650 patrili hodnosti bratislavského župana, hradného kapitána a panstvo Bratislavského hradu vždy seniorovi pálfyovského rodu. Už r. 1653 zriadil Pavol Pálffy z panstiev Malacky a Devín prvý fideikonis - nedeliteľný majetok v Uhorsku.

Počnúc 17. storočím sa postupne rod Pálffyovcov rozpadol na dve vetvy - staršiu a mladšiu. Staršia vetva sa zase rozdelila na tri línie: malackú, stupavskú a červenokamenskú. Viaceré panstvá vlastnili Pálffyovci aj v Dolnom Rakúsku, Štajersku a Sliezku. Od r. 1777 im patrilo aj smolenické panstvo a r. 1855 získali dobrovodské panstvo a v roku 1863 i panstvo Stübing v Štajersku. Mladšia vetva sa ďalej nečlenila a vymrela po meči r. 1908.

Ján Pálffy bol hlavným zástupcom cisára pri uzatváraní Satumarského mieru r. 1711.

Móric Pálffy bol od r. 1861 do 1865 uhorským miestodržiteľom.

Karol Pálffy (1735-1816) z malackej línie získal r. 1807 titul rakúskeho kniežata a Ferdinand Leopold Pálffy zo stupavskej línie po vymretí príbuzných Daunovcov r. 1853 dostal právo na titul kniežata z Teana.

Poslední Pálffyovci zo Smoleníc a Červeného Kameňa sa odsťahovali r. 1945 do Rakúska a ich majetky boli skonfiškované.

Mgr. František Havlíček

Po smrti K. Kuzmányho sa presťahoval do Turčianskeho Sv. Martina, kde sa stal vedúcou osobnosťou slovenského národného života. Zúčastnil sa memorandového zhromaždenia a tiež sa podieľal na založení slovenského gymnázia v Turčianskom Sv. Martine. V rokoch 1869 - 1872 bol poslancom uhorského snemu. Po zatvorení Matice slovenskej v r. 1875 bol s J.M. Hurbanom intervenovať u cisára Františka Jozefa vo Viedni.

V literárnej tvorbe Pauliny - Tótha je zastúpená aj vedecká oblasť - zaoberal sa teóriou vzniku slovenskej reči a ľudskej prareči ako i systémom slovenského bájoslovnia.

Tento náš významný rodák zo Záhoria zomrel 6. mája 1877 v Turč. Sv. Martine, kde je i pochovaný na tamomšom Národnom cintoríne.

Mgr. František Havlíček

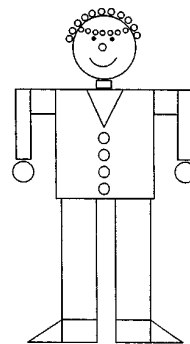
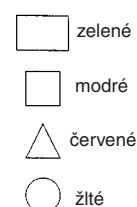
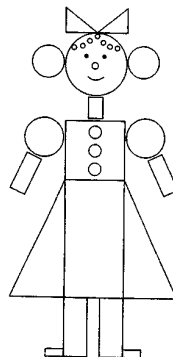
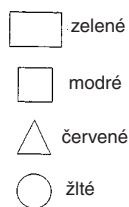
Výzva pre malých maliarov!!!

Všetky deti, veľké i malé, ktoré chcete

počas prázdnin kresliť, čítajte ďalej!

Ak do konca letných prázdnin nakreslíš obrázok zo Šaštína-Stráží, prinesieš ho podpísaný do knižnice, môžeš vyhrať peknú odmenu. Nakresliť môžeš akúkoľvek časť nášho mesta. Výkres by mal mať rozmer A4 a môžeš pracovať technikou podľa vlastného výberu. Najkrajšie práce budú uverejnené v Hlásniku a zo všetkých prác bude výstava v mestskej knižnici. **Preto neváhaj a ak rád alebo rada kreslíš, začni!** Priniest môžeš i viacero výkresov. Odmeny už čakajú!

Najprv vyfarbi obrázky podľa návody a nakoniec spočítaj všetky geometrické útvary, z ktorých sa obrázky skladajú.

Sviatok všetkých detí

1. jún. Azda najznámejší sviatok a prvý, ktorý si v živote vieme zapamätať. Raz patril každému z nás a každý naň netrpezlivo čakal. Oslavovali sme ho rôzne. Vo väčšine škôl sa v ten deň neučí, ale oslavuje. Rôzne: súťažami, výletmi, diskotékami...

Ako však tento sviatok vznikol? Priznám sa vám, že som po informáciách pátrala dlhšie, ako som predpokladala. Nakoniec sa mi to podarilo a tak vám teda oznamujem, že myšlienka vyhlásiť Medzinárodný deň detí bola po prvý krát sformulovaná v roku 1949 na zasadaní výboru Medzinárodnej demokratickej federácie žien v Berlíne. Návrh podporili medzinárodné odborové federácie pracujúcich v školstve a Svetová federácia demokratickej mládeže. O rok neskôr, v roku 1950, už Deň detí oslávilo viac ako 50 krajín sveta. V roku 1952 sa vo Viedni konala Medzinárodná konferencia na ochranu detí, na ktorej bol s konečnou platnosťou dohodnutý dátum osláv Medzinárodného dňa detí. Hlavným cieľom MDD sa od začiatku stala mobilizácia verejnej mienky, aby deti boli chránené pred hrozbou vojny, aby bolo postarané o ich zdravie a aby boli vychovávané a vzdelávané v zásadách dôsledného demokratizmu.

K vášmu nedávnomu sviatku vám preto i ja za celú redakciu Hlásnika želá: zdravie, šťastie, veľa lásky ad najbližších, dobré vysvedčenie, krásne prázdniny, na ktoré sa dá dlho v dobrom spomínať, no a veľa, veľa slniečka počas prichádzajúceho leta. Tak si tiež prázdninky užite v zdraví a radosť! No a ak by ste sa náhodou niekedy troška nudili, napríklad, keby pršalo, skúste si urobiť nasledujúci ROZPRÁVKOVÝ TESTÍK :

1. Medovníkovú chalúpku nájdú Janko s Marienkou tak, že

- a/ Janko sa vyšplhá na vysoký strom a zbadá svetielko
- b/ sa pred nimi chalúпка zrazu objaví
- c/ sa pozrú do mapy

2. V rozprávke Janka a Danka od Márie Ďuričkovej sú tieto dievčatá:

- a/ kamarátky
- b/ najväčšie nepriateľky
- c/ dvojčatá

3. Šaty, ktoré mal na sebe oblečené cisár z rozprávky Cisárovo nové šaty, boli z:

- a/ hodvábu
- b/ najjemnejšej kožušiny
- c/ neboli žiadne

4. V rozprávke vyslobodila zo zaklätia troch zhavranelých bratov:

- a/ ich najmladšia sestra
- b/ krásna princezná
- c/ škaredá ježibaba

5. Karl May napísal dielo o náčelníkovi Apačov, odvážnom, nebojácnom, spravodlivom a statočnom Indiánovi, ktorý sa volal:

- a/ Old Shatterhand
- b/ Dlhé Pierko
- c/ Winnetou

6. V rozprávke o Červenej Čiapočke zje vlk:

- a/ obed pre starú mam
- b/ starú mamu a potom Červenú Čiapočku
- c/ kyticu kvetov pre poľovníka

7. Keď sa v rozprávke o siedmich kozliatkach podarí neposlušné kozliatka vyslobodiť z vlkovoho brucha, tak mu doň nasypú:

- a/ kamene
- b/ žihlavu
- c/ piesok

8. Dievčatko, ktoré bolo hlavnou postavou knihy od Astrid Lindgrenovej a bývalo samo v dome, malo veľa peňazí, vlastnú opicu a koňa, ocka na mori a nechodilo do školy, sa volalo:

- a/ Pipi Krátka Ponožka
- b/ Pipi Dlhá Podkolenka
- c/ Pipi Dlhá Pančucha

9. V knihe od Jaroslava Foglara Chlapci od Bobrej rieky zbierajú chlapci ako znaky splnenia úloh:

- a/ bobríky
- b/ kvetinky
- c/ červené body

10. Harry Potter a jeho priatelia radi hrajú:

- a/ futbal
- b/ metlobal
- c/ volejbal

11. Jules Verne je autorom románu s témou, o ktorej snívajú mnohí žiaci. Jeho názov znie:

- a/ Zmiznutá škola
- b/ Dva roky prázdnin
- c/ Sami jednotkari

Ak si náhodou nebudeš istý správnymi odpoveďami, nabudúce ti ich prezradím.

Pripravenosť dieťaťa na školu

Blíži sa začiatok školského roka a niektorí rodičia aj napriek tomu, že dieťa je už do školy zapísané, váhajú, či radšej nepožiadajú o odklad školskej dochádzky. Dieťa má prísť do školy vtedy, keď je na to pripravené, pretože to preň môže byť i veľmi nepríjemná skúsenosť. Aby bolo dieťa pripravené odniesť si z vyučovania v škole čo najviac poznatkov, musí mať osvojené určité schopnosti.

Starostliví rodičia si môžu vyplniť jednoduchý test, pomocou ktorého zistia, či je ich potomok na školu skutočne pripravený. Ak na viacero možností odpoviete záporne, pouvažujte o návšteve v pedagogicko-psychologickej poradni. Odborníčky vám tu poradia, či nebude lepšie poslať dieťa do školy až o rok. Platí to aj pre deti, najmä chlapcov, ktorí sa narodili v mesiacoch máj až august. O odklad školskej dochádzky môžete žiadať až do konca augusta, ale čím skôr, tým lepšie. Potrebujete na to vyjadrenie psychológa, logopéda alebo pediatra. Ak si ale naopak myslíte, že váš potomok je mimoriadne nadaný a šikovný, môžete požiadať o predčasné zaškolenie, avšak takisto s hodnotením dieťaťa od psychológa.

Nasledujúci test je vybraný z knihy Otestujte svoje dieťa od M. Stoppardovej.

1. Spoločenské predpoklady:

- Je obľúbené a prijímané ostatnými deťmi a nemá agresívne či trpiteľské postoje, keď sa stretáva s ťažkosťami.
- Má schopnosť podeliť sa s ostatnými.
- Je ochotné doma pomáhať a plniť jednoduché úlohy.
- Je spokojné, ak sa hrá v malej skupine kamarátov.
- Vie sa postarať o svoje osobné potreby, vie si umyť a utrieť ruky.
- Ak mu ponúkame novú činnosť, je ochotné sa pridať.
- Ak dostane pokyny, je ochotné ich akceptovať.

2. Telesné predpoklady:

- Zapne si zips, gombičky, zašnuruje si topánky.
- Má šikovné prsty, vie strihať nožnicami, šiť tupou ihlou s niťou, navliekať korálky a ovládať iné činnosti, pri ktorých savažduje manuálna zručnosť.
- Vie chytiť a hodiť veľkú loptu.
- Dobre udrží rovnováhu po chodení po múre.
- Vie poskakovať.
- Vie skákať na jednej nohe.
- Nie je bezdôvodne nepokojné alebo apatické.
- Dosiahne ponad hlavu pravé ucho ľavou rukou a opačne (tzv. opičí test).

3. Psychické predpoklady:

- Vie rozumne a s určitou plynulosťou hovoriť o nedávnych udalostiach alebo skúsenostiach.
- Rado počúva rozprávania a je schopné počúvať bez prejavov nepokoja.
- Pozná farby a vie ich pomenovať.
- Vie svoje meno a priezvisko, adresu, prípadne číslo telefónu domov.
- Vie si zapamätať, o čo ide v jeho obľúbených príhodách.
- Má dobrú výslovnosť a plynulo tvorí vety.
- Vie naspamäť niekoľko detských piesní a riekaniek.
- Rado spieva, aj keď falošne
- Má túžbu čítať, zaujíma sa o všetko, čo sa dá čítať, zaujíma sa aj o obrázkové seriály.
- Ak sa hráte s ostatnými deťmi, zapojí sa do hry. Dodržiava inštrukcie, keď sa hrá novú hru.

Vážení rodičia, ak očakávate, že vaše dieťa ihneď sa prispôsobí požiadavkám školy a domova, potom to preháňate a umelo urýchľujete jeho vývin. Len čo dieťa začne navšte-

vovať školu, dostávate sa do úlohy sprostredkovateľa. Pomáhate mu, aby dosiahol určitý stupeň rovnováhy medzi školou a domovom. Aby získalo čo najviac z toho, čo sa naučilo v škole, potom musí byť domáce prostredie menej náročné. Napriek tomu sa má dieťa zúčastňovať domácich prác, pretože to podporuje jeho zmysel pre zodpovednosť a spolupatričnosť a upevňuje miesto v rodine. (L.M.)

Z rozprávania starého otca

Na jeseň keď sa zberala kukurica širšia rodina sa schádzala na odľhanie (šúpanie), ktoré mali radi starí i mladí. Na takejto udalosti sa veľa hovorilo, príhody veselé niekedy aj hrôzostrašné, niekedy pravdivé a niekedy vymyslené a aj zveličené. Jedna z nich sa rok čo rok opakovala. Rozprával ju môj starý otec mimochodom bol hájnik na poľesí v Šaštíne, keďže bol z Kuklova v tej dobe chodil pešo do práce i pešo z práce. Raz po obchádzke revíru sa zastavil v šenku u Macha (budova dodnes stojí pri nádraží).

Keď sa zvečerilo pobral sa starý otec domov do Kuklova ako inak pešo a aby si cestu skrátil išiel starým vychodeným chodníkom cez lán obilia. Zamyslený, potrudžený, pušku cez plece pomaly išiel k domovu, keď ho zrazu z myšlienok vytrhol zvuk taký divný nezvyklý **Klip, klap** a znovu **klip, klap**, zbystril zrak aj sluch, zastal. Vo svite mesiaca vidí ako sa nad obilným porastom k nemu blíži divné čudo a vydáva čudný zvuk **klip, klap**.

Starý otec zvyknutý chodiť domov v nočnú dobu nikdy sa nebál ale teraz dostal strach. Natiahol pušku a zakričal: „Stoj ty čudo lebo strelím, čo si zač? Z tmy sa ozval vystrašený hlas „Ja som malér ze Šaštína“. Starý otec zložil pušku a nechal čudo prísť k sebe. A naozaj bol to maliar, ktorý maľoval v Kuklove kostol a vracal sa domov, rebřík na pleci a na ňom zavesené vedro, ktoré pri chôdzi robilo klip, klap. Zvítali sa spolu lebo boli dávni známi. Spoločne sa zasmiali na tom, ako sa nebojácny hájnik a maliar navzájom vystrašili.

Za rozprávanie ďakuje pani Aničke O. zo Šaštína.

Starenkine recepty

Tzv. „Paríže štangle“

Suroviny: 14 dkg mletých orechov, 14 dkg práškového cukru, 1 žltok, trocha postrúhanej čokolády, trocha strúhanky, trocha citrónovej šťavy, _ snehu z bielka.

Poleva citrónová: trocha šťavy z citróna, druhá polovica snehu z bielka, práškový cukor

Postup: Všetko zmiešame na doske posypanou strúhankou, rozváľkame na hrúbku 5-6 mm a polejeme polevou. Radieľkom nakrájame pásky a potom na asi na 7 cm šikmé štangličky. V miernej rúre (asi 100°C) upečieme do zlato hnedá.

Poznámka: to, že sa hovorí „trocha“ - vychádza vždy od veľkosti vajička a v tom prípade, buď niečoho pridáme alebo odoberieme.

Za recept ďakujeme pani M.S

* **Doplnenie:** V predchádzajúcom čísle nám z receptu „trdelníky“ vypadlo medzi surovinami 5 žltok. Ospravedľňujeme sa.

Tzv. „Fingl koláče“

Suroviny: 48 dkg hladkej múky, 10 dkg mletého cukru, 28 dkg masla, 4 žltka, pikantný ríbezľový džem.

Postup: všetko spolu zmiešame, vytvoríme guľky, do ktorých pred pečením urobíme jamku a do nej vložíme ríbezľový džem. Pri miernej teplote koláče upečieme.

Za recept ďakujeme pani Alžbete Melišovej

Shakespeare v nás

Centrum voľného času Betárik v spolupráci so ZŠ Šaštín-Stráže pripravili pre žiakov základných škôl súťaž v anglickom jazyku pod názvom Shakespeare v nás. Išlo už o ôsmy ročník tejto súťaže, konala sa dňa 31. mája v priestoroch ZŠ Šaštín-Stráže a zúčastnilo sa na nej 60 súťažiacich žiakov z týchto škôl: I. ZŠ Senica, II. ZŠ Senica, IV. ZŠ Senica, ZŠ Borský Mikuláš, ZŠ Štefanov, ZŠ Cerová a hostiteľská ZŠ Šaštín-Stráže. Porota hodnotila jazykovú i umeleckú úroveň jednotlivých súťažných vystúpení. Súťažilo sa v 4 disciplínach a to v slovnom prejave, v hudobnom prejave, v kolektívnom vystúpení a vo vlastnej tvorbe. Umiestnenie žiakov bolo nasledovné:

Prednes poézie a prózy, kategória mladších žiakov:

1. Patrícia Burajová IV. ZŠ Senica
2. Nina Zajíčková ZŠ Šaštín-Stráže
3. Michaela Harnošová IV. ZŠ Senica
4. Gabriela Matulová ZŠ Šaštín-Stráže

Prednes poézie a prózy, kategória starších žiakov:

1. Michal Ondruš ZŠ Cerová
2. Zuzana Petrášová ZŠ Cerová
3. Sabína Marková IV. ZŠ Senica
3. Bianka Franková IV. ZŠ Senica

Hudobný prejav:

1. Paula Krajčiová I. ZŠ Senica
2. Dominika Kudolániová II. ZŠ Senica
3. duo Filip Barnát a Miriama Burdová z ZŠ Štefanov
3. kolektív žiakov 4. B. zo Šaštína-Stráží

Kolektívne vystúpenie: ocenené boli tieto školy:

- ZŠ Borský Mikuláš ZŠ Cerová
- I. ZŠ Senica - mladší žiaci
  - I. ZŠ Senica - starší žiaci
  - II. ZŠ Senica

Borináčik sa predstavuje

Rada ba som Vám predstavila divadelný súbor Borináčik, ktorý pracuje na ZŠ v Šaštíne.

Vedú ho pani učiteľka E. Kadlečíková, Mgr. M. Komorníková, Mgr. Jozef Polák. O scénu a kostými sa stará pani vychovávateľka Anna Packová. Členmi súboru sú: Monika Lisinovičová, Danka Hurbanová, Cathy Černochová, Martinka Černá, Romanka Danielová, Lucka Bellovičová, Mirko Fábik, Branko Bulka, Dávid Kubina, Robo Poláček a Janko Škrabák.

Schádzali sme sa raz, neskôr dvakrát do týždňa. S deťmi sa pracovalo veľmi dobre. Sú talentované, zodpovedné, kreatívne, hýria nápadmi. Po desiatich mesiacoch práce vytvorili výborný kolektív a vôbec im nevadilo, že často aj soboty trávili v kultúrnom dome pri nácviku.

V tomto školskom roku sme nacvičili muzikál „Roztancované kráľovstvo“. Premiéru bude mať 6.6.2007 na plenárnom rodičovskom združení v KD Šaštíne.

Pretože mladí divadelníci chcú rozdávať radosť a dobrú náladu, rozhodli sa zúročiť hodiny nácviku. Prihlásili sa na prehliadku divadelných súborov do Topoľčian, ktorá sa uskutoční 7.6.2007.

Nezabúdame ani na svojich spolužiakov. Chystáme pre nich dve vystúpenia. Chceme osloviť i ZŠŠ v Šaštíne, ZŠ a MŠ v Strážach a v blízkom okolí.

Veríme, že sa Vám bude naše predstavenie páčiť, že Vás pobavíme a rozosmejeme. Úsmev na Vašej tvári je pre nás ten najväčší dar.

Tešíme sa na Vás!

ZŠ Šaštín

Vlastná tvorba:

Soňa Mečířová IV. ZŠ Senica

Podakovanie za úspešný priebeh tejto súťaže patrí jednak vedeniu ZŠ Šaštín - Stráže, ktoré poskytlo svoje priestory a súťažiaci deti prichýlilo, a najmä pedagógom, ktorí sa deťom venovali a na súťaž ich pripravovali, Mgr. Katarína Václavkovej zo ZŠ Senica, Mgr. Kopálkovej zo ZŠ Štefanov, Mgr. Silvii Brožkovej z I. ZŠ Senica, Mgr. Eriky Pollákové a Mgr. Marte Čechovičovej zo ZŠ Cerová, Mgr. Júlii Jelínkovej z II. ZŠ Senica, Mgr. Daniele Tomašovičovej zo ZŠ Borský Mikuláš, Mgr. Dagmar Poláčkovej zo ZŠ Šaštín-Stráže, p. zástupkyňi ZŠ Šaštín-Stráže Mgr. Božene Balgovej a za CVČ Šaštín-Stráže p. Ivete Szokeovej, vyhlavovateľke danej súťaže.

Iveta Szokeová, CVČ Šaštín-Stráže

Medzinárodný deň detí na Záhumeniciach

Ulica Záhumenice patrí k najmladším v časti mesta Šaštín. Býva tu 16 rodín s malými deťmi. Mladé rodiny tu pravidelne organizujú zábavy na ulici – tzv. MECHECHE.

Deti, ktorých je na tejto ulici neúrekom, ale aj rodičia, tieto super akcie veľmi obľubujú.

V sobotu 2. júna rodičia pripravili akciu k Medzinárodnému dňu detí. Súťažili deti, súťažili rodičia, opekalo sa a tancovalo až do noci.

Už teraz sa pripravuje akcia, pri príležitosti zahájenia prázdnin, na ktorú sa všetci veľmi tešíme.

Obyvatelia Záhumeníc

Deň testovania v Šaštíne-Strážach

Dňa 17. a 18. mája Základná škola, Štúrova 1115, Šaštín - Stráže získala zadarmo 100 anglických testov venovaných spoločnosťou sídliacou v tomto regióne IIE (Institute of International Education), ktorá je partnerom oficiálnej medzinárodnej testovacej organizácie vo Veľkej Británii zvanou LCCI (London Chamber of Commerce and Industry). Testy boli darované ako časť projektu, ktorý je vo vývoji V Slovenskej republike ako prístup študentov všetkých úrovni k oficiálnym Anglickým testovacím systémom. Základná škola Šaštín- Stráže bola nadšená, že sa mohla stať časťou testovania.

Počas týchto dvoch dní sa 100 študentov zúčastnilo testovania, ktoré prebiehalo novým online systémom LCCI. Študenti všetkých úrovní a veku, ktorí sa zúčastnili testovania si prevzali certifikáti svojej úspešnosti dňa 6. júna riaditeľkou základnej školy p. Mgr. Kormanovej a riaditeľom spoločnosti IIE Slovakia A LCCI Slovakia Gary Boylom. Pán Gary Boyle by veľmi rád poďakoval za pomoc a podporu od p. Mgr. Balgovej, učiteľky anglického jazyka

Fotografia všetkých študentov so svojimi medzinárodnými certifikátmi anglického jazyka, ktoré sú uznávané vo viac ako 160 krajinách sveta pre študijné a obchodné účely.

Taktiež fotografia študentov pri odovzdávaní certifikátov.

Turnaj v plážovom volejbale

Prezentácia na ihrisku v Gazárke od 8.00 do 8.30, alebo telefonicky v pracovných dňoch od 8.00 do 16.00 hod. v mestskej knižnici.

Komisia pre šport a telovýchovu

sa bude konať v dňoch **28. a 29. júla 2007** v Gazárke na plážových ihriskách pri jazere číslo 5. Zúčastní sa ho kategórie muži, mix a ženy. Štartovné za dvojicu je 200,-Sk v čom je i občerstvenie.

Beh šaštínskymi bormi

sa uskutočnil dňa 3. júna 2007 v Rekreačnom stredisku Gazárka v Šaštíne-Strážach. Zúčastnilo sa ho v kategóriách od 39 rokov až vyše 70 rokov celkom 61 účastníkov, z toho 4 ženy a štyria juniori. Za naše mesto pretekalo päť účastníkov: Igor Letko, Marek Vajči, Marián Maťaťa, Jozef Vávrovič a Jozef Zimka. Vďaka pretekárovi Milanovi Orthovi z Irisch Clubu Břeclav pretek mal medzinárodnú úroveň. Vzácny pretekárom bol predseda SDKÚ pán Mikuláš Dzurinda.

Najlepší čas na 17200 m v kategórii mužov mal Jaroslav Moravec z Grafobalu Skalica s časom 0:59:15. Zo žien na 4 500 m mala najlepši čas Erika Štefková z Grafobalu Skalica s časom 18:49 a z juniorov tiež na 4 500 najlepši čas mal Lukáš Zámečník: 15:56.

J. F.

Foto: Milan Polóny

Výsledky rybárskych pretekov 2007

1. mája - Organizátori :

1. miesto: Jozef Polák - Smolinské, 59 cm
2. miesto: Ing. Ján Hromkovič - Bratislava, Šaštín-Stráže, 58,8 cm
3. miesto: Rudolf Krička - Skalica, Šaštín-Stráže, 56,7 cm

5.mája - Hlavné rybárske preteky :

1. miesto: Peter Janiček - Borský Mikuláš - 61 cm
2. miesto: Ján Filip - Borský Mikuláš - 56,7 cm
3. miesto: Štefan Petrik - Borský Mikuláš - 55,6 cm

8. mája - Detské rybárske preteky:

1. miesto: Peter Hrozen - Šaštín-Stráže, 55,5 cm
2. miesto: Daniel Mazák - Šaštín-Stráže, 48,7 cm
3. miesto: Marián Sušila - Šaštín-Stráže, 48,3 cm

MO SRZ Šaštín-Stráže ďakuje všetkým sponzorom, ktorí prispeli finančne alebo materiálne k zorganizovaniu tohto podujatia.

Mgr. Rudolf Ovečka

Ako sa oslavoval MDD na ZŠ v Šaštine - Strážach

Pohrajme sa s rozprávkami - to je názov projektu, ktorý sme odštartovali 1. júna 2007 o 8,30 hod. v telocvični ZŠ.

Kde bolo, tam bolo - začínala akcia, ktorá trvala 19 hodín a 30 minút.

V jej úvodnej časti sa žiaci 1.-4. ročníka predstavili výstavkou výtvarných prác na tému - Čarovný svet rozprávok a krátkou dramatizáciou rozprávkového príbehu, ktorý si sami vybrali.

Zrazu sme sa ocitli v rozprávkovom svete - oslovili nás spievajúce kozliatka, zlatá ryбка plnila želania, pomáhali sme mačiatku, ktoré zabudlo prosieť, Mechúrik - Koščúrik nás pozval na veľkú hostinu, držali sme palce dedkovi, ktorý ťahal veľkú repu, pobavili nás tri nezbedné prasiatka a na svoje si prišla i Červená čiapočka a zvieratká z rozprávky v Šírom poli zámoček.

Všetci sme boli milo prekvapení, koľko máme na 1. stupni hereckých talentov. Odmenou za hodinu nácviku boli pre deti zaujímavé aktivity, ktoré na nich čakali na školskom dvore.

Vyrástlo tu westernové mestečko, ktoré postavili členovia športovo-streleckého klubu pod vedením pána Dušana Jakuboviča.

V ňom si mohli deti prezrieť historické zbrane. Výstrel z dela a účasť na streleckých pretekoch patrili k nezabudnuteľným zážitkom. Tí najmenší sa vyšantili v skákajúcom hrade. Nekonečné boli rady na balóniky a sladkosti, ktoré deťom venovali hostia - poslanec NR SR za Smer-SD JUDr. Juraj Horváth, viceprezident Fondu národného majetku a predsedu Okresnej rady Smer-SD Mgr. Vladimír Kocourek. Boli unesení atmosférou, ktorá panovala pri jednotlivých akciách. A potom prišli na rad sokoliari z hradu Červený Kameň. Deti ani nedýchali - veď sa zúčastnili výcviku dravých vtákov. Na vlastné oči videli orla skalného - nádherného, majestátneho dravca, ktorý si ich získal svojou vznešenosťou. Od 12,00 - 15,00 hod. sme mali prestávku, potrebovali sme načerpať nové sily, pretože od 15,00 sa začalo znova súťažiť.

Pani vychovávateľky zo ŠKD pokreslili školský dvor pestrými skákankami. Súťažilo sa o to, kto bude najrýchlejší, najobratnejší, nechýbalo tu ani Človeče, nehnevaj sa v štýle televíznej megasúťaže a Kolieska, kolieska meňte sa. Všetci

boli víťazi. Spolu s deťmi si zasúťažili aj ich rodičia. Priehrštím sa rozdávali sladké odmeny od sponzorov. Nasledovala „veľká opekačka“. Po školskom dvore sa šírila vôňa špekáčikov a slaninky. Neverili by ste ako chutné špekáčiky mizli v hrdlách rozšantených detí. Aby nezleniveli, vyzvali sme deti do tanca. Tu nás trošku zaskočilo počasie. Začala búrka, spustil sa prudký lejak a my sme sa museli presunúť do telocvične. To nám ale vôbec nevadilo. Priestory školy sa premenili na diskotéku. Všetci spolu s učiteľmi tancovali v rytmе afrotancov.

Myslíte, že je to už všetko? Kdeže? V maratónе súťaží sme pokračovali v telocvični. Zmerali sme si zručnosti v navliekaní cestovín, pomáhali Popoluške preberať hrach, skladali tangram, brodili sa cez rieku a riešili mnoho ďalších rozprávkových úloh. A opäť boli všetci víťazi.

Napokon prišla aktivita, na ktorú sme sa všetci tešili už od rána. O 21. hodine sa od budovy školy pohol lampiónový sprievod a predstavte si bolo nás stále veľa. Prišli nás podporiť i rodičia. Sprievod so spevom prešiel Kláštorne námestie, pri rybníku zahol doľava a vrátil sa do školy. Pre tých najodvážnejších bolo pripravené nocovanie v telocvični. A viete koľko ich bolo - 54.

Ťažko sa im zaspávalo, pretože bolo o čom rozprávať. O 7 hodine ráno si prišli svoje ratolesti vyzdvihnúť rodičia.

Čo dodať na záver? Bolo to niečo nové, chceli sme deťom pripraviť pekný deň a myslím, že sa nám to podarilo. Poďakovanie preto patrí p. prednostovi Ing. R. Prstekovi, ktorý zabezpečil westernové mestečko, skákačí hrad a pripravil táborák. Mgr. M. Komorníkovéj, ktorá projekt vypracovala, vyučujúcim I. stupňa a vychovávateľkám ŠKD, ktoré ho zrealizovali, p. riaditeľke Mgr. L. Kormanovej, ktorá bola krstnou mamou celého projektu, rade školy, čle-

nom športovo-streleckého klubu, sokoliarom a všetkým sponzorom.

Deň plný hier a víťazstiev zažili i deti druhého stupňa. Radovalo sa s nimi i slniečko a pedagogickí pracovníci, ktorí im tento sviatok pripravili. Celá Gazárka sa ozývala ich smiechom, výkrikmi povzbudzovania snáh i malými sklamaniami.

(pokračovanie na str. 19)

Ako sa oslavoval MDD na ZŠ v Šaštíne - Strážach

(dokončenie zo str. 18)

Dievčatá z krúžku mažoretiek vystúpili v novovybudovanom amfiteátri. Sprevádzala ich rezká hudba, usmiata tvára a radosť z pohybu. Potom sa deti rozišli na jednotlivé stano-
vištia. Súťažili v nohejbale, tenise, vybíjanej, skladaní puzzlí, hádzaní lastovičiek, chodení na chodúloch, korčuľovaní na kolieskových korčuľoch a chytaní rýb. Víťazi boli odmenení diplomom a peknými vecnými cenami. Porazených nebolo, veď všetci, ktorí sa hier zúčastnili, vyhrali už tým, že sa do hier zapojili. Poobede deň pokračoval ukázkami výcviku dravých vtákov a strelbou z historických zbraní na školskom dvore. Bol to vydarený deň. Za jeho realizáciu chceme poďakovať p. Viktorovi Pobjeckému a zväzu rybárov, CVČ - p. riaditeľke Anne Palkovičovej a pracovníčkam p. Olge Hrubšovej a Ivete Szökeovej a samozrejme všetkým pedagogickým pracovníkom 2. stupňa.

ZŠ Šaštín

Lesní pedagógovia nezaháľajú ani koncom školského roku

V školách sa koncom školského roku organizujú rôzne mimoškolské aktivity. V Základnej škole v Strážach sa rozhodli pre vychádzku s lesnými pedagógmi do blízkeho lesa v lokalite Belveder.

Deň „D“ padol na stredu 6. júna, kedy ešte čiastočne doznievajúce oslavy MDD nenarúšali posledné skúšania v škole. V tento zrána mierne zamračený deň žiaci ZŠ spolu s učiteľmi a lesnými pedagógmi z lesného závodu Šaštín stretli, aby sa hrovou formou vlastnými zážitkami naučili zaujímavosti, ktoré prináša príroda okolo nás.

Po úvodnom uvítaní boli všetci rozdelení do 4 skupín (modrí, ružoví, zelení a žltí). Prvá skupina si vyskúšala ako si zver hľadá v noci (so zaviazanými očami) potravu za použitia hmatu (ako vodič bolo lano oviazané okolo stromov). Druhá skupina použila svoj bystrý zrak, aby za pomoci špe-

ciálneho ďalekohľadu našla drobné lesné talizmany určené podľa presne vymedzených pojmov, ktoré si potom všetci aj nakreslili. Tretia skupina hmatom rozlišovala rozličné predmety, ako drievko, kôru, kamienok, rôzne šišky, semenka drevín, ... Posledná skupina simulovala mikrovlnné signály netopiera pri nočnom love motýľov. Skupiny si postupne vyskúšali všetky pripravené hry.

Po krátkej desiatovej prestávke všetci nastúpili na turnaj šikovnosti v triafaní sa šiškami do lekvárového hrnca veľkej mamy medvedice, pri ktorom sa vôbec neuplatnila sila, ale viac presnosť a dôvtip.

Pri rozlúčke si všetky deti želali, aby sa takého zaujímavého dňa s lesnými hrami na ich škole organizovali častejšie, čo i s radosťou aj splníme.

Ing. Zdeněk Unger,

Šaštín Stráže, 7. 6. 2007

lesný pedagóg OZ Šaštín

Odkaz redakcie všetkým čitateľom: PÍŠTE DO VÁŠHO HLÁSNIKA !

Všetky zaujímavosti z dnešných dní, z dávno minulých len sa týkajú nášho mesta.

Uzávierka tretieho čísla bude 20. augusta 2007 a vyjde v septembri.

Texty článkov píšete strojom alebo počítačom obriadok a čitateľným písmom!

Redakcia za obsah článkov nezodpovedá, za obsah osobne zodpovedá autor článku. Anonimné články neuverňujeme!

Redakcia si však vyhradzuje právo na uverejnenie článku a jeho úpravu po stránke pravopisnej a slohovej.

Časopis si možno zobrať zdarma v predajniach v našom meste. Ak ho nedostanete, môžete si po HLÁSNIK osobne prísť do mestskej knižnice v pracovné dni od 10.00 do 16.00 hodiny.

Redakcia vám ďakuje za porozumenie.

Za redakciu J. Labašová

Športovo strelecký klub Šaštín - Stráže

V roku 1994 dvaja starí kamaráti Jozef Hrubý a Lubomír Zach si čuchli k čiernemu prachu a začali prezentovať naše mesto na streleckých súťažiach z perkusných a westernových zbraní po celom Slovensku s veľkými úspechmi.

V roku 1996 bol založený oficiálny klub „Spolok strelcov sv. Barbory“. Predsedom spolku bol p. Jozef Hrubý. Priaznivcov tohto športu a milovníkov zašlých čias „Divokého západu“ postupne pribúdalo, tak 23. 8. 2003 bol Športovo-strelecký klub Šaštín-Stráže zaregistrovaný na Slovenskej

Asociácii westernovej strelby. Predsedom klubu sa stal p. Dušan Jakubovič. Klub má 16 členov a 4 juniorov - Libora Jakuboviča, Marka Zacha, Petra Šalika a Radovana Presteka ml. . Za 13 rokov fungovania nie je možný výpočet úspechov našich strelcov. Či mužov alebo juniorov. Strelecké umenie našich členov je obdivuhodné, mnohí sú majstri Slovenska, víťazi Slovenskej ligy a získali mnoho prvých miest na verejných súťažiach. Preto chceme predstaviť klub aj širšej verejnosti, aby vedeli akých streleckých majstrov máme v našom meste. V tomto roku sme pripravili dve pekné akcie pre deti a pripravujeme strelecké preteky na maľovaný terč, verejný westernový pretek a traperské strelby. Už v tejto streleckej sezóne p. Jozef Hrubý získal 2. a 3. miesto na westernovom preteku v Domaniži v silnej konkurencii, tak isto naši členovia 26.5.2007 v Rumanovej pri Nitre vy-

strieľali pekné výsledky v rôznych disciplínach. Severín Čech 1. a 3. miesto, Lubomír Zach dve 2. miesta, Dušan Jakubovič jedno 3. miesto a nováčik Ing. Radovan Prstek dve 1. miesta. Verím, že do budúcnosti tento druh športu, zábavy aj oddychu osloví aj ostatných priaznivcov strelby, zbraní a Divokého západu.

Ing. Radovan Prstek
a Lubomír Zach

Zahrajte sa Sudoku

	6							
4		7	1		9	5		8
	1	3			2	6		
6		2				3		
	3						6	4
			9	3	6			
	4	1	6	2			7	3
	7			4		2		6
						4		

Postup pri riešení

Mriežku je potrebné vyplniť tak, aby každý stĺpec, riadok aj štvorec s rozmermi 3x3 políčka obsahoval čísla od 1 do 9. Čísla sa nesmú opakovať. Na riešenie nie sú potrebné žiadne matematické vzorce ani výpočty, stačí len logicky uvažovať.

Riešenie z posledného čísla

3	4	5	1	9	7	2	8	6
2	8	7	4	3	6	1	5	9
9	1	6	2	8	5	4	3	7
7	5	3	6	1	2	8	9	4
8	9	1	7	4	3	5	6	2
6	2	4	8	5	9	7	1	3
4	6	8	3	2	1	9	7	5
5	3	2	9	7	8	6	4	1
1	7	9	5	6	4	3	2	8

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

UVÍTANIE DETÍ DO ŽIVOTA

Február: Eliška **Havličková**, Lucia Havličková,
Denis **Dostál**
Marec: Patrik **Sofka**, Patrícia **Dinhová Vanová**,
Apríl: Vincent **Zima**, Peter **Štefanec**, Juraj **Tomašovič**,
Aneta **Hroznová**
Máj: Alex **Sadowski**

Blahoželáme NOVOMANŽELOM

Marec: Ján **Míla** - Kvetoslava **Poláková**,
Jozef **Daniel** - Patrícia **Kotlárová**
Apríl: František **Škrabák** - Petra **Suchá**,
Michal **Gach** - Katarína **Havličková**
Máj: Ing. Peter **Katerinec** - Petra **Reháková**,
Lukáš **Ondra** - Anna **Gregušová**,
Juraj **Konečný** - Michaela **Bíla**

OPUSTILI NÁS

Trojáková Andrea	vo veku 34 rokov
Farkašová Anna	vo veku 81 rokov
Hausbrunnerová Pavlína	vo veku 82 rokov
Forhayová Rozália	vo veku 86 rokov
Kozánek Samuel	vo veku 73 rokov
Bokol Ján	vo veku 88 rokov
Baránková Jozefína	vo veku 94 rokov
Nigrovičová Regina	vo veku 75 rokov

Spomienka

Možno ani neviete, milí čitatelia, že v Strážach už vychádzali noviny. Vychádzali v rokoch päťdesiatych. Volali sa „Družstevné noviny“ a vydával ich pán Alojz Juračka, riaditeľ školy. Ja som bola žiačka tretej alebo štvrtej triedy a do týchto novín som niekoľko krát prispela krátkou básničkou, či príbehom. Samozrejme, že som si u pána učiteľa „šplhla“.

V máji nás opustil náš spoluobčan pán Ferdinand Peltzner. V rokoch, keď vychádzali spomínané noviny bol mladý a robil traktoristu na JRD. Práve o ňom som napísala básničku, ktorá má už okolo 50 rokov. Ak dovoľíte, na pamiatku pána Peltznera Vám ju ponúkam:

„Ujo Nandor - traktorista
pevne v rukách volant stíska.

Ani nevieš milý ujo,
jak Ti závidí náš Rudo.

Pre neho si bohatierom z rozprávky.

Ráno vstávaš, koňa priahaš,
traktor - to je tátoš.

Volant - to je jeho hriva,
tak náš Rudko o tom sníva.

Elena Ovečková

Blahoželáme JUBILANTOM

70-roční:

marec: Jozef Antálek, Rozália Adamovičová,
Paulína Matejovičová, Mária Vrtalová
apríl: Alena Zachová, Anna Poláková, Jozef Karas,
máj: Jozefa Šmidová

75-roční:

Apríl: František Popovič, Rudolf Nigrovič,
Olga Tomašovičová, Margita Sušilová, Olga Salajková
Máj: Agneša Šporánková, Viktor Saniel, Jozef Zimka,
Františka Zetochová, Jozefa Nedvedová

80-roční:

Marec: Štefan Waldecker
Máj: Anna Fialová

Srdečne blahoželáme !!!

Firma Kvetoslava HAVLÍČKOVÁ, ALFA

Pozýva všetkých spoluobčanov do novootvorenej predajne kvetín v časti mesta Stráže, vedľa Jadranskej zmrzliny. Fungujeme už od novembra a radi uvidíme nové a spokojné tváre, ktoré s radosťou sme obslúžili. V našej útulnej predajničky ponúkame okrem čerstvých rezaných kvetov, aj umelé či sušené kytičky, vence, aranžmány, črepníkové kvety, sviečky, ale i iný darčekový tovar.

Otvorené je

od utorka do piatka: 9.00 - 12.00, 14.00 - 17.00 hod.
v sobotu: 9.00 - 12.00 hod.

V prípade potreby v nedeľu a v pondelok sme ochotné poslúžiť, ak nie sme odcestované i na objednávku na mobilnom telef. čísle 0905 440 990

STAVEBNINY Lubomír Kralovič

Predajňa: Do Gazárky 1196, 908 41 Šaštín-Stráže
034 / 6592 341 - mobil 0905 948 032

Otváracie hodiny :

Pondelok až piatok denne od 7.30 - 16.30
Sobota od 7.30 do 11.30, nedeľa zatvorené.

Sortiment: - komínový systém PRESPOR,
- stropný systém PRESPOR,
- predaj stavebného materiálu: cement, vápno, omietky, betonárska oceľ, šalovacie tvárnice, tvárnice Ytong, náradie, škárovacie hmoty . . .

HLÁSNIK - informačný štvrtročník MsÚ Šaštín-Stráže

Ročník VIII. - číslo 2 - Jún 2007 - Vydáva Mestský úrad Šaštín-Stráže. Zaregistrované na Okresnom úrade Senica pod číslom 1/2000. **Adresa redakcie:** Mestská knižnica, Hviezdoslavova 4, 908 41 Šaštín-Stráže, telefónne číslo 034 - 6592 464. **Šéfredaktorka:** Jana Labašová. **Redakčná rada:** Elena Ovečková, Mgr. František Havlíček, Mgr. Ludmila Machová, Mgr. Margita Černochová, Rafael Menšík, Silvia Suchá, Iveta Szökeová, Jozef Frírbort. **Grafická úprava a tlač:** Tlačiareň Durlák, Senica.

